

K+L

Samvirke

NR. 8. 1958

1. MAJ

● **JEG SKAL TIL PARIS I FERIE.** Kan det betale sig at købe rejsechecks i stedet for franske penge?
ØKONOMA.

♣ Man hører ofte turister, hjemvendt fra de sydlige lande især, fortælle om stjalne fotografiapparater, tasker, tegnebøger med mere.

Ikke mindst for damer, der som regel opbevarer deres kontanter i en håndtaske, vil det derfor være en absolut fornuftig sikkerhedsforanstaltning at medføre den udenlandske valuta i rejsechecks.

Disse checks, som De kan købe hos os, vil De kunne få vekslet i alle større byer i udlandet. De undgår unødigt risiko og skal blot betale en ubetydelighed mere for valutaen.

Drejer det sig om penge-

● **MIN KONE FRYSER** – vil De ikke fortælle mig noget om de nye isoleringslån?
VILLÆJER.

♣ Banken yder de såkaldte isoleringslån på op til 3000 og 4000 kroner til isolering af henholdsvis 1- og flerfamiliehuse. De særlige fordele ved disse lån består i, at de af hensyn til den samfundsmæssige betydning, sådanne isoleringer har, ydes til en rimelig rente og med en afdragsperiode på 3 år, samt i, at lånsøgeren, blot denne er banken bekendt som kreditværdig, kan opnå lån uden anden sikkerhedsstillelse end garanti af et forsikringselskab. For denne garanti, som bringes i orden af banken, betaler låntageren en éngangspræmie til forsikringselskabet på 3 % af lånet, en omkostning, som eventuelt vil kunne udlignes gennem opnåelse af rabat for den kontante betaling af isoleringsudgifterne.

tal med

ANDELSBANKEN

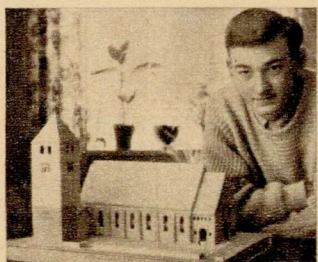
LANDET RUNDT

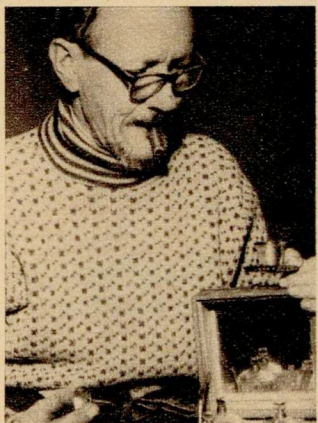
HESTEKLOG DAME. Danmark har fået sin første kvindelige hestetaksator. Gård ejerske Edith Pedersen, Dalsgårde ved Grenå, er valgt til det usædvanlige job.

TORSKEEVENTYR. Cirka 60 kuttere har med Søby på Ærø som basis haft eventyrlige torskefangster i tarvandet mellem Ærø og Als. De har daglig fisket 25.000 kg.

KIRKE AF TÆNDSTIKKER. Den 17-årige Martin Rauff, Brønderslev, har af 8.250 tændstikker bygget en tro kopi af byens kirke. Det har taget ham 400 arbejdstimer.

HAN KNIPLER ... Sognerådsformand Bang Nielsen, Gisløv på Fyn, har en usædvanlig hobby, idet han slapper af fra pligterne ved kniplebrættet ...

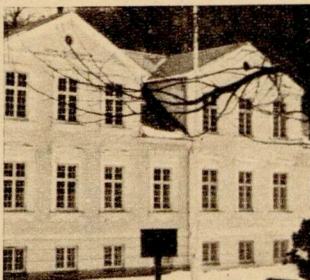
FORNEM SKAL. Billedhuggeren Erik Cohrt i Fåborg har som bryllups- og erkendtligheds gave fået Bertel Thorvaldsens hus-bar i sølv.

TRE RASKE PIGER. Karen, Maren og Mette er tre gæve piger i Københavns omegn. Det er tre transformatorstationer, der af NESAs personale er døbt sådan - og har dåbsattesten på sig!

FORSIDEN

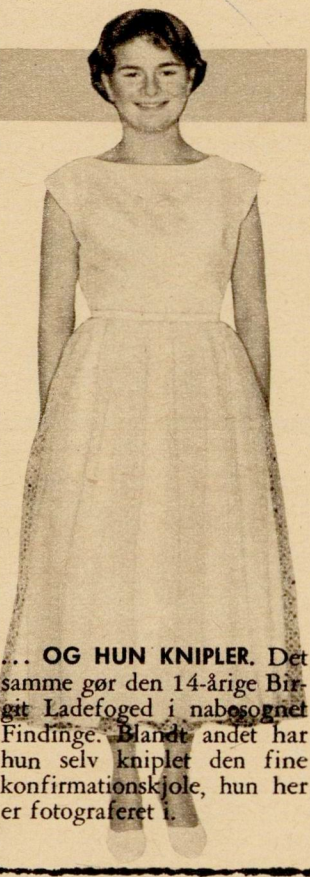
Nu er tiden inde til, at alle landets sejlsportsinteresserede skal have deres sejl- eller motordrevne fartøj i vandet. Men forinden er det dog gavnligt med et eftersyn, og skibstømreren er på forsidebilledet ved at gå træværket efter for at forny, hvad slid og vejrlig har mærket og gjort tjenligt til udskiftning.

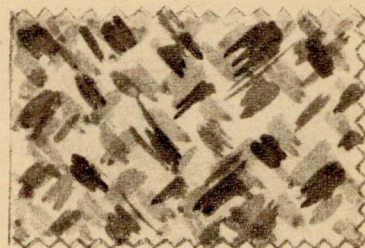
„GAMMEL“ NYBYGNING. Gamle byggemetoder blev taget i brug, da Kregme-Vinderøds fredede kommune kontor måtte have en tilbygning i samme stil som den hidtidige.

RØRHØST. I Vestjylland findes Nordeuropas største rørearealer, og rørene, der blev høstet under frosten, er nu ved at blive hjemkørt.

... OG HUN KNIPLER. Det samme gør den 14-årige Birgit Ladefoged i nabosognet Findinge. Blandt andet har hun selv kniplet den fine konfirmationskjole, hun her er fotograferet i.

Stoffer til sommerkjolen

Kraftig, strygefri bomulds satin, sol-, lys- og vaskeægte, 90 cm, mange moderne mønstre ... Dess. 16702 pr. m 4,60

Elegant shantung til sommerkjolen. Forskellige mønstre, 90 cm. Dess. 16725 C pr. m 10,15

Dejligt vistrelle m. bomuldsfinish i mange moderne mønstre, sol-, lys- og vaskeægte, krympet og krølbehandlet, 88/90 cm. Dess. 16700 pr. m 4,40

i BRUGSEN

INTET FORBUD DENNE GANG

DET var ikke ligefrem hensynetagen til forbrugerne, der lyste ud af folketingsbehandlingen og pressens omtale fornylig af lovforslaget om forbud mod bortlodning i reklameøjemed. Forholdet er jo det, at både forbrugernes og detailhandelens organisationer enigt havde indset, at på dette område er reklamen i den senere tid gået over gevind, og herfra kom initiativet til det foreslåede forbud. Men andre erhvervsorganisationer havde modsat sig et sådant. Og det var forstemmende at se, hvordan både partiordførerne og blade af forskellige anskuelser snarere ønskede at tage hensyn til de sidste end til forbrugernes og detailhandelens enige ønske.

Hvad er det for en sag, man så ivrigt forsvarer? Det er den form for reklame, der lover forbrugerne en chance for at vinde vaskemaskiner, hvis de vil købe et bestemt mærke i vaskepulver, og rejser til Sydeuropa, hvis de vil drikke dåsekaffe – ja, vi kender allesammen så mange eksempler fra det daglige forbrugerliv, at der ikke er grund til her at opremse flere. Hvis det så endda var reklame, der benyttede lejligheden til at give forbrugerne nyttig oplysning om varernes kvalitet, pris og anvendelsesmuligheder, så kunne man

forstå denne politiske omsorg for reklamens udfoldelser. Men en sådan positiv form for reklame er jo lige så sjælden som tohovedede kalve; det er da heller ikke den, og slet ikke en gang den brede flom af intetsigende reklame-selvforherligelse, man har villet til livs med lovforslaget, men udelukkende nogle enkelte af denne branches værste vildskud.

Alle kan vist indse, at den form for reklame, som her foreslås forbudt, kun virker varefordyrende. Og nogen saglig diskussion herom udviklede der sig da heller ikke hverken i pressen eller i folketingssalen. Argumentationen blev i stedet drejet i alle mulige andre retninger, som f. eks. at vi har forbud nok o. s. v., og den konservative ordfører, hr. *Ove Weikop*, brugte endda det ejendommelige argument i sit forsvar for bortlodningerne, at „forbrugernes egen organisation reklamerer med mange ting, f. eks. med noget der hedder „cirkuskaffe“ eller sådan noget lignende.“ Hokus, pokus, sikken et trick – alle cirkustylerkunstnere ved jo, at det gælder om at aflede publikums opmærksomhed fra det, der egentlig foregår, og det lykkedes også denne gang. „Cirkelkaffen“ er imidlertid ikke blevet landets mest solgte, fordi man kan vinde biler eller månerejser ved at købe den (det har man aldrig kunnet), men simpelthen fordi pris og kvalitet tiltaler forbrugerne – hvilket bl. a. „Cirkelkaffe“annoncerne bidrager til.

*

Det ville dog være forkert at

sige, at folketingsdebatten om reklamens bortlodninger ikke indeholdt positive ting. F. eks. udtalte den socialdemokratiske ordfører, hr. *Chr. Christiansen*, at man måske burde udvide lovforslaget ved at tage værdikuponerne med under det påtænkte forbud. Her var virkelig noget, forbrugerne kunne være interesseret i. Danske Husmødres Forbrugerråd havde da også allerede et par uger i forvejen i en skrivelse til handelsministeren fremhævet, at man bør regulere denne form for reklame, der virker mindst lige så varefordyrende som bortlodningerne. Forbrugerrådet gav et konkret eksempel: *Den store vaske-middelfabrik, som sidst „berigede“ alle landets husstande med en sådan værdikupon, havde i forvejen sat sine varepriser klækkeligt op!*

Her kan man tydeligt se, at det er forbrugerne, der må betale for fornøjelsen – og det hvad enten de vil eller ej; hvem siger endda, at vareprisen kommer ned igen, når værdikuponkampagnen er betalt? Og det er mange penge, der står på spil. En kampagne med værdikuponer til alle Danmarks husstande, fulgt op med en vældig dagbladsavertering o. s. v., koster omkring 1½–2 millioner kroner. Det enkelte firma kan naturligvis regne med at lade forbrugerne betale, enten ved i forvejen at sætte varepriserne op, eller gennem forøget salg, altså ved at hugge kunder fra konkurrenterne. Og skulle kampagnen mod forventning give underskud, gør det ikke så me-

get – udgifterne ved selv de besynderligste reklameudskejelser er jo fuldt fradragsberettiget overfor skattevæsenet.

*

Under folketingsdebatten blev reklameverdenens selvjustits nævnt, og bladet *Børsen* erklærede endog, at der inden for reklamen råder en finere selvjustits i dag, end man tidligere har set.

Forbrugerne og detailhandelen, der lider under reklamevildskud som værdikuponer og bortlodninger, mærker ikke meget til en sådan selvjustits. Og kan man egentlig også forlange det? Reklamebranchen skal opretholde livet ved at være så effektiv som muligt, og med henblik herpå tages alle lovlige midler i anvendelse; hvor der ikke findes særlige retsregler, råder junglens lov. Lad gå endda, så længe det er hinanden, reklamemastodonerne æder. Men nu er forbrugerne jo en gang deres fælles offer, det er forbrugernes penge de vil have fat i. Det er derfor kun rimeligt, at samfundet fastsætter visse jagtregler.

Det er sjældent, at husmødrene – der jo ikke har nogen kapitalstærke erhvervsorganisationer i ryggen – går direkte til folketinget for at fremføre deres ønsker. Og det er forstemmende, at deres velbegrundede henvendelse behandles så usagligt, ja nærmest fejles af bordet. Men man kan være sikker på, at forbrugerne ikke har glemt ønsket om at beskære reklamens værste vildskud, fordi lovforslaget nu er godt anbragt i et folketingsudvalg!

En tiøre mere i timen

MAN får ingen rabat på skattebilletten og heller ikke nogen dividende på huslejen, på forsikringspræmier eller kontingenter. Men bortset fra sådanne

ting kan man i høj grad komme til at udnytte brugsforeningernes fordele, når man skal give sine penge ud.

Det statistiske departements nye forbrugerundersøgelse giver syn for sagn. Heri fortælles, at den gennemsnitlige danske lønmodtagerfamilie har tjent 13.569 kr. på et år. Af disse penge er 3275 kr. blevet brugt til indkøb af madvarer, 108 kr. til øl og spiritus, 616 kr. til cigaretter og andre tobaksvarer. 1108 kr. har gennemsnitsfamilien givet ud til tøj og 251 kr. til skotøj, 226 kr.

til vaske- og rengøringsmidler og 690 kr. til møbler, sengeudstyr og køkkenredskaber. Yderligere 526 kr. er brugt til cykel og knallert, og et par hundrede kroner (det nøjagtige tal er ikke oplyst) til toiletartikler.

Det er lige ud syv tusinde kroner, en sådan familie giver ud til varer, der kan fås gennem brugsforeningerne (og tallene er fra 1955, altså i underkanten af dem, der gælder i dag). Lad os endda i denne forbindelse gå let henover de øvrige fordele, der er ved at handle i brugsforenin-

gen – så giver et sådant årligt indkøb en dividende på 210-280 kroner, alt eftersom man vil regne med 3 eller 4 procent af købet.

Med otte timers dagligt arbejde og fuld beskæftigelse bliver et normalt arbejdsår på cirka 2400 timer. Udloddet i forhold hertil kan dividenden fra brugsforeningen således give den ganske almindelige familie en ekstrafortjeneste på omkring ti øre i timen – en ekstraportjeneste, som man jo vel at mærke ikke skal betale skat af.

SVIGTER

KVINDERNE?

SIDEN besættelsestiden har de demokratiske principper ofte været på dagsordenen, men der er langt igen, inden vi er nået frem til det fulde folkestyre, og trist nok er en af de alvorligste ting svigtende interesse, manglende aktivitet, kort sagt: sløvhed.

Og hvem er sløvest? Ja, det er trist at måtte sige det: det er kvinderne.

Jeg kender alle undskyldningerne. Børn og hus og hjem sluger tiden. Mange gifte kvinder har i dag dobbeltherhverv, ja vi ved, at de har nok at stå i.

Men tilbage bliver den beklagelige kendsgerning, at brugsforeningsbevægelsen, som er en forbrugerbevægelse, har alt for ringe aktiv støtte af kvinderne.

Bevares, der er mange kunder i brugerne landet over, men de ville have gjort det i enhver anden butik. De kommer, fordi varerne er gode og billige, og det

er da også en god grund til at komme. Men hele ideen i kooperationen, dette at det er et samvirke om at få varerne fordelt så billigt som muligt og i de kvaliteter som vi – forbrugerne – ønsker, dette økonomiske demokrati slutter alt for få kvinder op bag.

Nu kender jeg endnu een af undskyldningerne. Mændene vil selv. Een gang valgt sidder de i årevis, og bliver der endelig en ledig plads, er der også altid en ledig mand, som har den fordel frem for en ganske almindelig husmoder, at han i forvejen er kendt, da han er medlem af 120 bestyrelser i forvejen, hvilket viser, at han haver befolkningens tillid.

Også dette er der naturligvis noget om, der findes også endnu brugsforeninger, der alene tillægger familiens overhoved, manden, stemmeret, men disse ting kan ordnes på en generalforsamling, hvor kvinderne møder op og ganske enkelt afgiver deres stemme på et par forstandige kvinder. Her som overalt, hvor det gælder kvindernes deltagelse, må parolen naturligvis være: vælg kvinder, ikke alene fordi de tilhører et bestemt køn, men fordi de ved besked med tingene og kan belyse problemerne ud fra de praktiske erfaringer, som enhver husmoder gør med varerne i brug.

Det er også nødvendigt at kunne tage ordet i forsamlingen, og med dette for øje er en lille

studiekreds i taleteknik ingen dårlig vej at gå. Jeg har deltaget i adskillige og kan forsikre om, at det er meget vanskeligt at finde mere fornøjelig form for samkvem. Samtidig er det en stor trøst at føle, at man ikke er ene om at dumme sig, når man står på „skafottet“, det er så meget nemmere at sidde nede på sin plads og smile lidt af de andre, end når man selv står for tur.

Der oprettes også hvert år udmærkede studiekredse i forbruger- og prisproblemer, materiale kan bl. a. fås gennem AOF og Forbrugerrådet. Også her vil De blive forbavset over, hvor levende og morsomt det er at deltage, og samtidig vil De sanke viden, der er yderst nyttig siden.

For mig er det simpelthen ubegribeligt, at de mange dygtige husmødre, der sidder rundt omkring og er kommet så vidt, at børnene er vokset lidt til, at de ikke finder vejen til et aktivt arbejde i forbrugerkooperationen.

Få steder besidder vi kvinder en så kontant viden om tingene, det med politik må altid ligge lidt fjernere, men akkurat som man organiserer sig for at løsningsposen ikke skal være for slunken, således har man gennem kooperationen en mulighed for gennem organisation og sammenhold at sikre sig, at det indkøbsnet, der skal fyldes, ikke bliver for slattent.

Det har taget sin tid, inden

kvinderne fik tilstrækkelig interesse i de faglige problemer, og endnu er kvinderepræsentationen alt for beskednen på dette betydningsfulde område, men der er også brug for kvinderne i kooperationen, ikke mindst i forbrugerkooperationen, men også på et område som boligkooperationen.

Vi har nemt nok ved at kritisere, hvad andre udretter eller ikke får udrettet, men hvor er vi selv?

Kommer vi frem med vore ønsker og krav på rette tid og på rette sted eller bliver det kun til en sludder over en kop kaffe i ny og næ?

Mange steder, ikke mindst i hovedstaden, er brugsforeningerne simpelthen førende hvad indretning og vareudvalg angår. Måske er det ikke sådan i Deres by, og derfor går de andre steder hen. Hvad med at prøve at være med til at bringe Deres egen brugs frem til samme fine standard, som De i dag kan træffe dem ud over hele landet i rene landforeninger, såvel som i byerne?

Det er dejligt, at der fra selve ledelsen af brugsforeningerne gøres et stort og dygtigt arbejde til gavn for forbrugerne, men selve grundideen har først sejret den dag, vi ikke passivt glæder os over fremskridt og ærgrer os over mangler. Målet er først nået, når vi aktivt slutter op og selv deltager i arbejdet.

Lis Groes

OVER 700 MILL. KRONERS OMSÆTNING I FDB I 1957

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger har afsluttet sit regnskab for 1957.

Den samlede omsætning andrager 701 mill. kr., hvilket er en fremgang på 5,7 mill. kr.

VEJEN TIL ØKONOMISK DEMOKRATI

KUN få mennesker forestiller sig, at et økonomisk demokrati nås ved næste korsvej i kraft af politiske beslutninger, udtalte formanden for Det kooperative Fællesforbund, fhv. borgmester Wm. Villumsen, fornylig. Og han understregede, at bestræbel-

serne for at opfylde arbejderklassens dagsaktuelle krav i høj grad har sat de mere langsigtede mål, man én gang havde, i skyggen.

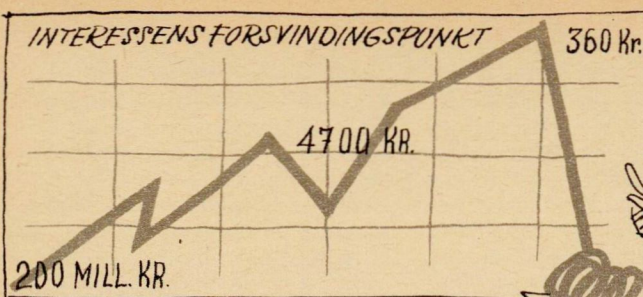
I Danmark såvel som i mange andre lande har arbejderklassen vundet den politiske frihed, den faglige forhandlingsret, og resultatet er blevet væsentlige økonomiske og sociale fremskridt, mens interessen for klassekampen i stor udstrækning har tabt terræn i lønarbejdernes rækker. Men overfor den danske arbejderklasses værdifulde landvin-

dinger på levestandardens og arbejdstidsforkortelsens område har den anden part, arbejdsgiverne og handelens folk, kunnet tage sig betalt – og mere til – ved at lægge på varepriserne.

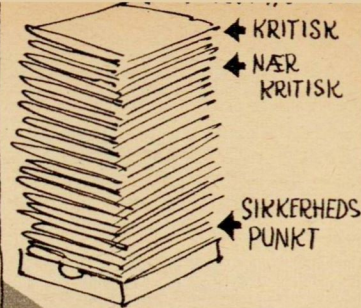
Derfor smuldrer altfor mange af de opnåede resultater bort for lønmodtagerne. Ad politisk vej får man næppe dette forhold rettet – men det ønsker vi heller ikke, sagde Wm. Villumsen; som tilhængere af en „demokratisk socialisme“ vil vi have så få restriktioner og snærende bånd som muligt. Nej, Det koopera-

tive Fællesforbunds formand mener, at problemet i stedet bør løses ved egen indsats – derved, at de flest mulige på solidarisk grundlag skaber en stærk, livskraftig modvægt mod den del af produktionen og varefordelingen, som bygger på et privatkapitalistisk grundlag. Heri ser han morgendagens opgaver for den faglige bevægelse i Danmark, ja for alle landets lønmodtagere; *kooperationen* er vejen til holdbare økonomiske fremskridt, til økonomisk demokrati.

$$X = \frac{2k^m+1}{n}$$

Parkinsons Lov

PROFESSOR C. Northcote Parkinson begyndte efter sin egen forklaring at skrive om samfundsvidenskab som følge af et chok, han pådrog sig, da han opdagede hvad andre anser for sandheden om embedsmænd og byggeprojekter. Siden har han vundet verdensberømmelse ved at modarbejde den opfattelse, som navnlig trives hos meget unge mennesker, skolelærere og de, der skriver lærebøger i forfatningshistorie, politik og aktuelle problemer – den tanke nemlig, at verden er forholdsvis fornuftig.

Et skønsomt udvalg af de artikler, hvori han har forsøgt at klargøre det løjerlige i denne antagelse, foreligger nu på dansk (Parkinsons lov. Forlaget Fremad) og også hos os har hans satire utvivlsomt en mission, selv om Parkinson (engländer, nu bosat i Singapore) understreger, at disse værker er rent videnskabelige og kun rent teoretisk har relation til døgnets politik. Det er jo, siger han, ikke botanikerens sag at luge ukrudt. For ham er det nok, hvis han kan sige nøjagtigt, hvor stærkt det gror.

Denne sidste formulering har han anvendt i forbindelse med den mest berømte af sine samfundsvidenskabelige opdagelser, selveste Parkinsons lov. Udtrykt i al korthed

går denne lov ud på, at personalemængden i en offentlig institution vokser efter formelen $x = \frac{2k^m+1}{n}$, idet k er antallet af ansatte, der søger forfremmelse ved at få ansat underordnede, 1 betegner differencen mellem ansættelses- og pensionstidspunkterne, m er det antal arbejdstimer, der går med at ekspedere interne sager, og n er antallet af reelle sager, der behandles. Facit bliver hver gang, at funktionærantallet vokser med mellem 5,17 og 6,56 pct. pr. år, hævder professoren.

Det epokegørende ved dette arbejde er påvisningen af, at antallet af embedsmænd og arbejdsmængden intet som helst har at gøre med hinanden. F. eks. har Parkinson i det britiske marineministerium konstateret, at kontorfolkens tal øgedes med 80 pct. i samme periode, hvor antallet af teknikere i flådehavnene steg med 40 pct. og den faktisk anvendelige styrke (her søfolkene) reduceredes med 31,5 pct. Det sidste tal er, som han understreger, sagen ganske uvedkommende. Embedsmændene ville ifølge Parkinsons lov have formeret sig efter samme skala, hvis der overhovedet ingen egentlige søfolk havde været.

Det ligger jo snublen nær herefter at undersøge, hvordan man finder de

rette mennesker til alle disse og andre ledige stillinger. Det problem har Parkinson da også taget op i en afhandling om udvælgelseslæren. Han røber megen sympati for den metode, man brugte i det britiske admiralitet i gamle dage. Den ideelle ansøger skulle her, når han blev udsøgt af ansættelseskommisionen, kunne svare sådan noget som:

„Ja, admiral Parker er min onkel. Min far er kommandør Foley, min bedstefar eskadrechef Foley. Min morfar var admiral Hardy. Kaptajn Hardy er min onkel. Min ældste bror er løjtnant i flåden, min næstældste bror er på kadetskolen i Dartmouth, og min lillebror går i martrøstøj.“ „Jaså,“ sagde så den ældste admiral, „og hvordan er De så kommet i tanker om, at De vil ind i flåden?“ Men svaret på dette spørgsmål var uvæsentligt. Sekretæren havde allerede opført ansøgeren som kvalificeret.

Skulle der vælges mellem to kandidater, der var lige kvalificerede ved deres afstamning, plejede en af admiralerne pludselig at spørge: „Hvad nummer havde den taxa, De kom i?“ Den ansøger, der sagde: „Jeg kom med bus,“ blev så smidt ud. Den ansøger, der ærligt sagde „Det ved jeg ikke,“ blev kasseret, og den kandidat, som (ganske usand-

færdigt) sagde „Nummer 2351“ blev omgående taget ind i tjenesten som en ung mand med initiativ. – Denne metode gav ofte strålende resultater, siger Parkinson.

Fejlen ved de nutidige metoder er de altfor mange ansøgere. Man kan simpelthen ikke vælge mellem 300 lige velkvalificerede og velanbefalede ansøgere, fastslår professoren. Den ideelle annonce bør derfor kun tiltrække eet eneste svar, nemlig fra den rette mand. Den kan f. eks. være formuleret således:

Søges: Arkæolog med god akademisk uddannelse, villig til at tilbringe 15 år med at udgrave Inka-gravmæler i Helsdum ved Alligatorfloden. Kommandørkors eller tilsvarende udmærkelse garanteres. Pensionsordning forefindes, men er endnu aldrig blevet aktuel. Gage 40.000 kr. om året.

Her er tillokkelserne og ulemperne meget smukt afbalanceret. Det er ikke nødvendigt at understrege, at ansøgere skal være tålmodige, udholdende, frygtløse og ugifte. Betingelserne i annoncen har udelukket alle, der ikke er det. Det er unødvendigt at kræve, at ansøgere skal være tossede efter at udgrave gravpaladser. Man får med garanti de tossede. Efter at betingelserne i annon-

cen således har reduceret antallet af tænkelige ansøgere til tre, sættes gagen akkurat for lavt til at friste to af dem, og den lovede udmærkelse lige akkurat højt nok til at interessere den tredje. Vi forudsætter, bemærker Parkinson, at i dette tilfælde ville et tilbud om et storkors have fremkaldt to ansøgninger, et tilbud om et ridderkors ingen. Resultatet er en eneste ansøger. Han er ikke rigtig klog, men det spiller ingen rolle. Det er den mand, vi søger.

Hvor vidtfavnende en ånd, professor Parkinson er, fremgår af, at han er i stand til at springe fra de ovenfor nævnte samfundsproblemer til selve Den kinesiske skatteskulker-gåde. Han hævder dog ikke at have løst den.

Vi nåede, indrømmer han, kun at konstatere, at vestlige metoder ikke er særlig udbredte i Østasien. Som bekendt går den vestlige teknik ud på at finde standardforsinkelsen (eller SF, som vi i fagkrede benævner den) i det pågældende departement. Det er selvsagt den tid, der normalt forløber mellem modtagelsen og ekspederingen af et brev. Eller nærmere præciseret den tid, det tager for et chartek at stige fra bunden af kurven med indkommet post til toppen af bunken. Sætter man den til 27 dage, åbner den vestlige skatteskulker sin kampagne med at skrive og spørge, hvorfor han ingen skattebillet har modtaget? Det er faktisk uvæsentligt, hvad der står i brevet. Det, han vil, er at foranledige, at hans chartek med det nye brev

indlagt, kommer ned i bunden af dyngen. 25 dage senere skriver han igen ... på den måde kommer hans chartek overhovedet aldrig til behandling og kommer faktisk aldrig nogen sinde til syne ...

Regeringskontorer i Østen savner desværre på grund af svingninger i klimaet og ædrueligheden den faste rytme, som gør SF-metoden anvendelig. Iflg. Parkinsons teori går den kinesiske millionær derfor frem på den måde, at han ikke venter på sin skattebillet, men forud sender skattevæsenet en check på f. eks. 329,83 kinesiske dollars. En kortfattet følgeskrivelse henviser til tidligere ført korrespondance og til en kontant sum, der tidligere er indbetalt.

Virksomheden af denne manøvre er at bringe hele skatteopkrævningsmaskineriet i uorden. Uordenen stiger til kaos, når der ankommer et nyt brev, som beder undskylde fejltagelsen og anmoder om at få 23 kinesiske cents tilbagebetalt. Personalet bliver så mystificeret og forvirret, at det ikke får sig samlet til at svare noget som helst i ca. halvandet år – og lige inden den tid er gået, modtager de en ny check, denne gang på 167,42 dollars.

Helt færdig er Parkinson, som antydet, ikke blevet med dette problem. Det samme gælder fastlæggelsen af *Interessens forsvindingspunkt*.

Det er jo sådan, udvikler han, at hvis en bestyrelse skal tage stilling til et forslag om indkøb af en atomreaktor til 200 millioner kr., vil det punkt på dagsordenen tage 2½ minut, thi af de 11 medlemmer ved de fire – deriblandt formanden – ikke, hvad en reaktor er, tre medlemmer ved ikke, hvad den er til, og det eneste medlem, som ved, hvad han taler om, foretrækker at tie stille, da han ville blive nødt til at begynde med at forklare, hvad en reaktor er, og in-

gen af de tilstedeværende ville indrømme, at han ikke vidste det i forvejen.

Et cykleskur til kontorpersonalet, der vil koste 4700 kr. diskuterer man derimod i tre kvarter, og når man kommer til spørgsmålet om, hvorvidt der skal serveres kaffe på samarbejdsudvalgets månedlige møder – hvilket koster 360 kr. om året – bliver debatten endnu hidsigere og varer i fem kvarter.

Der findes imidlertid et punkt, hvor tendensen helt slår om, idet bestyrelsesmedlemmerne kommer til det resultat, at summen er så ringe, at det er under deres værdighed at beskæftige sig med den. Det ville, påpeger Parkinson, være meget interessant at finde dette punkts nøjagtige beliggenhed. Tilmed ville det have praktisk værdi. Hvis f. eks. interessens forsvindingspunkt ligger ved 200 kr., kunne en kasserer, der skulle bjerpe en post på 385 kr. igennem, postere den som to beløb på henholdsvis 190 og 195 kr. med en indlysende besparelse i tid og anstrengelser.

Der er nogen grund til at antage, tilføjer han, at interessens forsvindingspunkt falder sammen med det beløb, hvert enkelt bestyrelsesmedlem kunne tænke sig at tabe i vædemål eller skænke til velgørenhed ...

Man må give professoren ret i, at resultatet af dette forskningsarbejde sikkert vil blive af altopslugende interesse og umiddelbarværdi for menneskeheden, men selv når dette højdepunkt er passeret, vil mr. Parkinson ikke stå ledig. F. eks. er man inden for den gren af samfundsforskningen, han tager sig af, begyndt at se helt nye perspektiver i underskrifters ulæselighed og er gået i gang med at bestemme det punkt i en smuk embedskarriere, hvor håndskriften bliver ulæselig også for den pågældende embedsmand selv.

skoen til sommerskjolen...

To yndige
sommersko til ferie
og sommerbrug, -
øverst en moderne
model i imiteret
slangeskind -
nederst en let og
behagelig
sommersko i hvid
marocain.

Ens pris kun **24,50**

FOX
CALIFORNIA

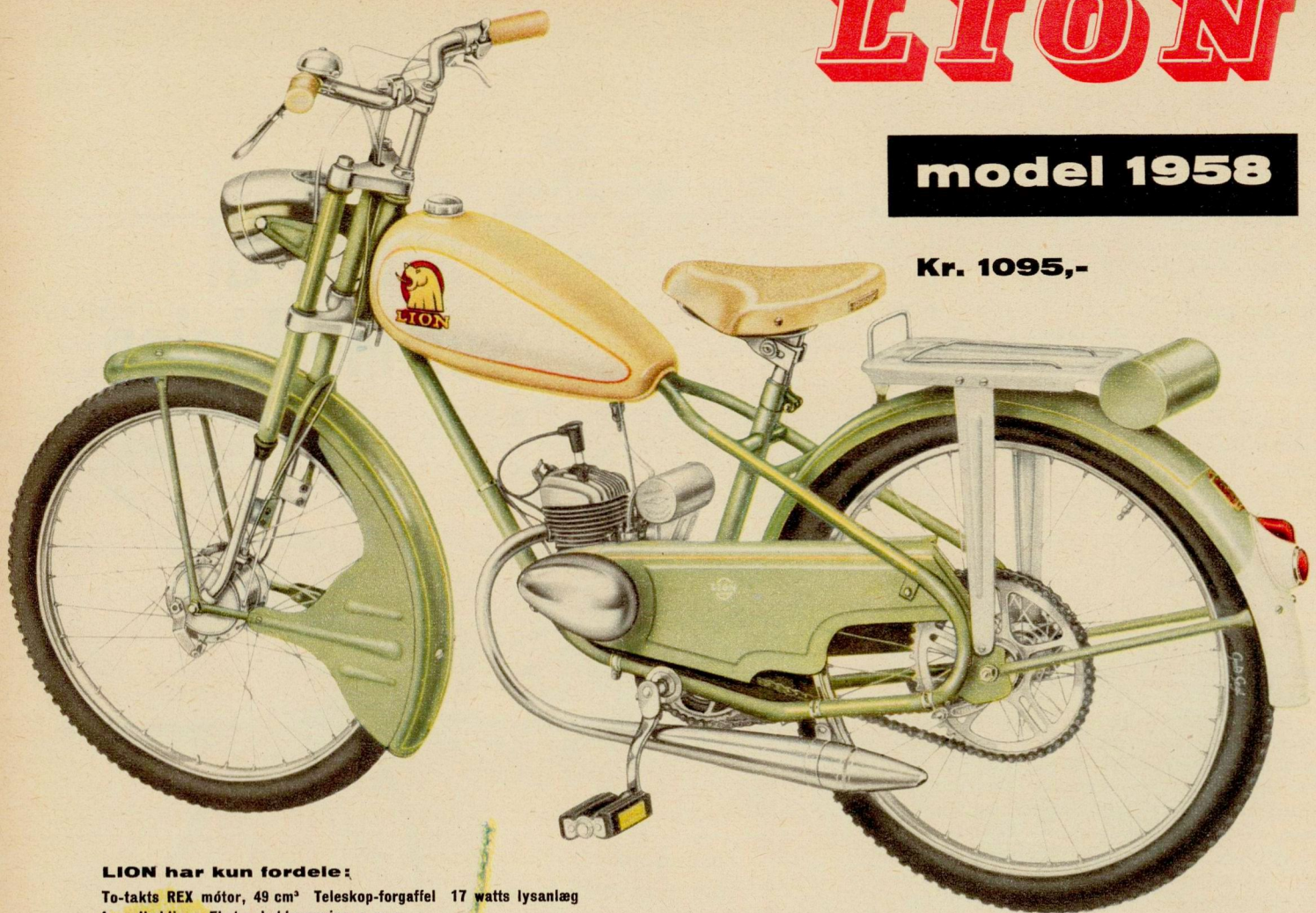
Fås i FOX-magasinerne, Stilman og Magasin ANVA

LION

model 1958

Kr. 1095,-

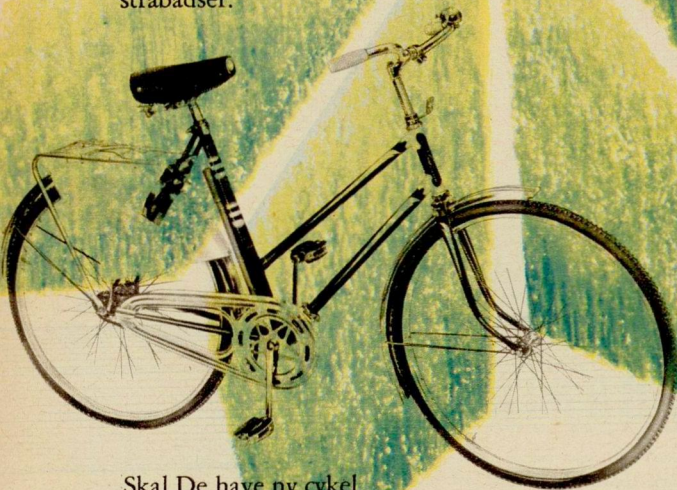
LION har kun fordele:

To-takts REX motor, 49 cm³ Teleskop-forgaffel 17 watts lysanlæg
Lamelkobling Ekstra lyddæmpning o. m. a.

Kør godt... kør økonomisk...

Elegant ny 1958-model

Den nye knallert i de dejlige farver er det helt rigtige køretøj for hele familien over 16 år. De elegante linier skjuler en robust konstruktion, som sikrer Dem et virkeligt køretøj, der holder til alle strabadser.

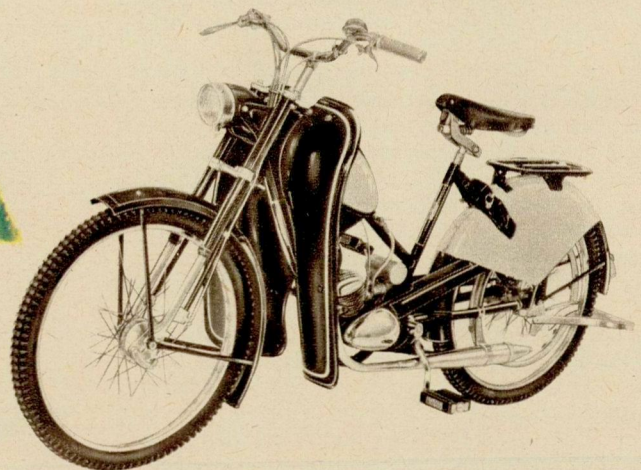
Skal De have ny cykel,
så kig på de mange modeller
FDB har -

De kan se hovedkataloget i BRUGSEN

*Tal konto-betingelser med uddeleren eller
Magasin ANVA.*

FÅS I BRUGSEN OG MAGASIN ANVA

LION autocyklen med scooterskjold

Denne model er både til damer og herrer. Det praktiske scooter-skjold beskytter mod vind og snavs, så overtræksbenklæder helt kan undværes. Den er legende let at betjene og kileremtrækket giver en ualmindelig blød og behagelig kørsel.

Kr. 1065,-

* - og så kører begge modellerne nemt 60 km på literen

JYLLANDS SAHARA

NÅR MAN står stille og lytter, kan man høre sandet risle omkring en, skønt det er så stille vejr, som det kan være på disse kanter. Det er som om den store bølgende sandflade på en mærkelig måde er levende, som om flyvesandet ligger på lur og bare venter på passende vind for at rejse sig. Sandet er gnistrende hvidt, det skærer i øjnene, om trent som en snemark i solskin, og man gør klokt i at tage solbrillerne på. En ørkenfarer har fortalt mig, at Råbjerg Miles sand er mere skinnende hvidt end Saharas, og det skal nok være rigtigt.

Man skal se Råbjerg Mile eller Studeli Mile, som navnet på den store flyvesandklit i virkeligheden er, en dag, når det stormer. At kæmpe sig gennem Vesterhavets klitter i en rigtig pålands-storm er i sig selv en besværlig ting. Når det stormer løs, kan marehalmene ikke holde på sandet, man har et sandfog imod sig, mens man strider sig ned til havet, der buldrer og koger. Men det er ingen-

ting mod Milen, når stormen tager fat og får den til at „vandre“. Man kan forestille sig, hvordan det er at være ude i en sandstorm i en ørken.

Og sådan er sandet for århundreder siden kommet fygende. Der var ingen marehalm til at standse det, ingen plantager eller læhegn. De skove, som engang havde dækket hele Vendsyssel var forlængst hugget, kun en smule egepurl stod tilbage og kunne ikke standse sandet. Det lagde sig som aske fra en vulkan over dyrkede marker, det fyldte brøndene, det trængte ind i husene og gårdene, der var ikke mere korn på agrene, ikke græs eller hø til heste og kreaturer. Store, gode bondegårde blev lagt øde på nogle døgn. Her i Råbjerg sogn lå i gamle dage den store herregård Gårdbogård. Omkring 1660 var dens marker ødelagt af sandflugt, og dens herskab rømmede den. Den blev udstykket i fire magre klitgårde, men nu ligger Gårdbogård der igen som en herregård. Det var en dygtig entreprenør, etatsråd Jørgen Larsen, der

købte to af bondegårdene og udtørrede den 500 ha. store Gårdbø sø, som sandet ikke havde kunnet fylde. Det er Danmarks nordligste herregård, og iøvrigt et mønsterbrug, efter sigende det første sted i landet, hvor man indførte en besætning af jerseykvæg. Syd for den pompøse, men ikke kønne hovedbygning skal man have fundet spor af den gamle Gårdbogård, som sandet tog.

MANGE bønder måtte opgive deres gårde og vandre ud med tiggerposen.

Sandflugten var simpelthen en katastrofe. Man har en klage fra degnen i Råbjerg, som i 1690 jamrer over, hvor elendigt han har det. „Der er ingen degnebolig,“ skriver han. „Jeg har intet at leve af, og det bliver mindre formedelst sandflugten; så jeg nødes til at tjene andre for brødet (gå på dagleje), når jeg ikke i kirken skal opvarte.“

Imellem lave klitter og små lyngheder, ikke langt fra den lille Råbjerg sø,

ligger Råbjerg sogns gamle kirke. Det er et ydmygt gudehus, langt og lavt, uden tårn, omgivet af et kampestensdige. På kirkegården gror den stride marehalm hen over gamle grave med sorte, rustne jernkors. Kirken sandede ikke til som Skagens prægtige, gamle kirke, der var indviet til sankt Laurentius, og som skal have været den længste i Vendsyssel. Men hvor mange fortvivlede bønner er ikke steget mod det lave bjælkeloft, om at Vorherre vil standse sandflugten og unde sine skabninger det daglige brød?

Nu er Råbjerg Mile fredet, og sandflugten er under kontrol, så skønt den efter sigende flytter sig otte meter om året, er der vel ingen risiko for, at den skal fyge ind over dyrkede egne. Fra de høje klitter ser man ud over kær og småsøer. Mod øst har man Bunken statsplantage med bjergfyr, hvidgran, el og birk. Mod øst og vest har man „bundet“ Milen med marehalmplantning, så selv om Råbjerg Mile fyger mod øst, kan der næppe ske store skader.

VED en af de små søer, der blinker i udkanten af Milen, sidder en ældre mand og pjasker i vandet med sin kæp. Han kan ligne en gammel skolelærer, som har opgivet sin gerning og har vanskeligt ved at få tiden til at gå, nu han er på pension.

Men da jeg slår mig ned ved siden af ham og tænder min pibe, viser det sig, at jeg sidder sammen med en mand, der har haft en gård længere mod syd i sognet, hvor jorden er bedre, men at han en dag følte dragningen mod disse egne så stærk, at han solgte gården og købte et hus her i nærheden.

– For her er skønt både sommer og vinter, siger han. – Jeg har aldrig været i udlandet, undtagen en gang en tur i Norge, men jeg tykkes ikke, Milen ligner noget andet sted i Danmark.

– Fortælles der endnu om sandflugten? spørger jeg.

– Nej, nu er det vist gået af minde, siger han. – Nu er Skagen jo blevet storhavn, og vi har alle

FEST OG HYGGE I HAVEN

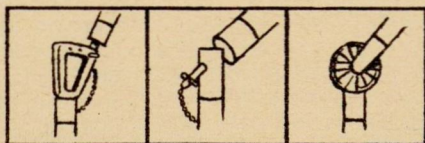

Ekstra prima
uld-flag fås i alle
størrelser, f. eks.
250 x 186 81.-

Denne parasol liver op
med de forskellige farve-
strålende striber. Dess.
20654, 180 cm med ame-
rikansk knæk 100.80

Flot parasol, ensfarvet
rød, blå eller grøn og
kantet med hvide frynser.
Dess. 20653, 170 cm med
simplexknæk 90.40

Yndig parasol, ensfarvet
rød eller blå med hvide
kantbelægninger. Dess.
20650, 136 cm med rund-
knæk 51.-

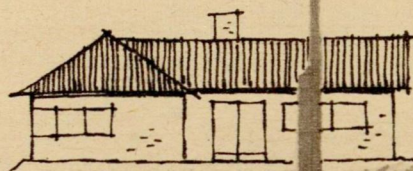

amerikansk

simplex

rundknæk

Stribet parasol,
dess. 20652, 160 cm
simplexknæk 69.40

badegæsterne her på
egnen, det giver gode ind-
tægter. De unge bliver
fiskere, og det er jo ikke
det farlige og fattige er-
hverv, som det var, da
man fiskede fra de åbne
havbåde. Det er sært, så
nemt onde tider glemmes,
men da jeg var knægt,
kunne de gamle fortælle
om al elendigheden.

- Her var skov engang?

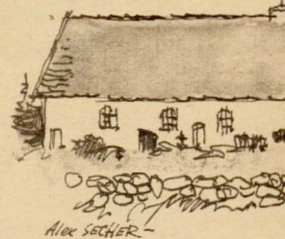
Ja, det kan vi se, når
vi graver martorv, så er
der stumper af skovtræ i
tørvene, og under tørve-
laget er der tit fundet
økser og pilespidser fra
stenalderen og tilmed
bronzesager, så deraf kan
vi lære, at der i de meget
gamle tider var skov her,
og vi har da også gamle
navne som Klitlund,
Hjortlund, Rannerød, Skø-
delund og Høgenshave,
der er minder om de gam-
le skove. Men de gik til,
man misrøgtede dem, og
så gik det galt.

- De er interesseret i
egnens historie?

- Ja, det har jeg altid
været, jeg har læst, hvad
jeg kunne få fat på og
lyttet til de gamle, nikker
han. - Min gammelfar
fortalte, at vort sted en-
gang havde været en stor
gård, med marker og eng,
men så kom sandet og
dækkede det hele. Der var
ikke noget at stille op, for
sandflugten lod sig ikke
standse. Det var en elen-
dighed uden lige. På et
par stormnætter kunne en
mand være ruineret. Se-
nere kom kvægstøgen og
tog, hvad sandet havde
levnet. Der var tider, hvor
der ikke var brød i huset,
og børnene måtte sendes
ud i hede og mose for at
plukke bær. Her har væ-
ret megen armod på disse
egne. Underligt er det
at tænke på, at der en-
gang var tider, hvor det
eneste befolkningen havde
at tænke på, var andres
ulykke.

- Er det strandingerne,
De tænker på?

- Ja, en stranding be-
tød store penge i de fat-
tige sogne. Så sent som
1705, tror jeg det var,
blev det under dødsstraf
forbudt at tænde blus og

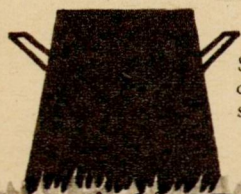

falske fyr på stranden
„for at forføre de sejlen-
de og bringe dem i ulykke og
fare“, og der blev indført
strenge straffe for at røve
eller stjæle af det iland-
drevne gods. Men endnu
i min barndom blev
strandtyveri ikke regnet
for nogen rigtig forbryr-
delse. Reddede man sig et
læs ilanddrevet træ eller
en tønde stenolie (det
kaldte man dengang pe-
troleum), var det en guds-
gave til fattigfolk og kom
ikke øvrigheden ved. Jeg
har hørt om en præst, der
på prædikestolen bad Vor-
herre om, at hvis det var
Hans vilje, at et skib
skulle strande, da at be-
tænke dette fattige sogn
med strandingen.

- Men redningsvæse-
nets bedrifter?

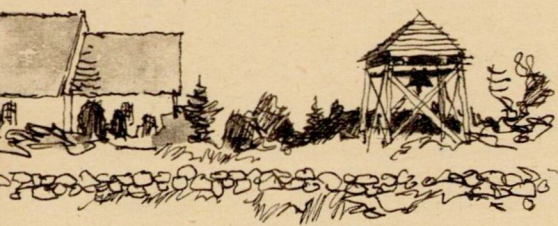
- Jo, det er en anden
ting. Det er tapre folk,
som har reddet mange
menneskeliv, og mange
satte deres eget liv til for
at frelse andre fra havet.
Jo, det er en helt anden
og meget skønnere hi-
storie.

SOLEN er ved at
gå ned, og sol-
faldsskæret far-
ver Milens hvide
flader. Det er
som om sandet
er rosa og violet og lilla,
længst borte lyser det med
et varmt gyldent skær.
Mod øst og vest ser man
det dyblå hav med de
hvide skumbræmmer over
revlerne. Undertiden fal-
der klitten brat ned i små
slugter, hvis skrænter vin-
den har revet i, ellers bøl-
ger den store sandklit i
brede flager, en højslette
af sand, snart roligt, hvi-
lende i sig selv, snart kra-
teragtig forreven og vild.
Her er ganske stille, kun

- og så får De endda dividende i Brugsen

Den 800-årige Råbjerg kirke, en ladelignende bygning uden tårn

det fjerne brus af havet og søfuglenes skrigen ved stranden høres. Der er noget vidunderligt stør-slået, men også noget ondt og øde over denne ørkenklit, der stadig er på vandring. Man kommer til at tænke på de nedmanede spøgelse, der har lov til at bevæge sig et hanefjed frem mod herregården om året. Når de har fuldendt den lange vandring, skal gården brænde, siger de mange herregårdssagn.

Nu ringer kirkeklokken i Råbjerg kirke solen ned, den hænger i sin klokkestabel på den forblæste, fattige kirdegård, og dens klang er sært sprukket og trist. Det er, som om man fornemmer, at den har set megen sorg og døjet meget ondt—den er meget gammel, fra den tidlige middelalder, og har oplevet sandflugten. Og det er, som om den med sin sprukne stemme formaner sandmilen: Stille, stille, hold dig i ro! Nede på engene går nogle høveder og græsser, i tidligere tid var det farligt at lade kreaturer gå løse her i nærheden af Milen, for man risikerede, at de „gik i syk“, det vil sige kom ud i kviksand, som dengang var en fare overalt langs vestkysten og i klitterne.

Men det lader til, at kviksandet er forsvundet. Man hører aldrig om mennesker, som går i det, og når et ungkreatur synker i, er det ikke i kviksand, men i et mosehul. Det seje mosedynd kan også være farligt nok.

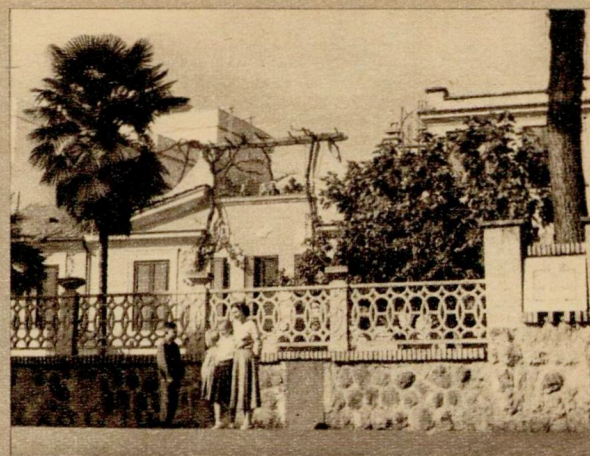
Kirkeklokken forstummer, ligesom med et træt suk efter det sidste bedeslag, og nu tændes Grenens og Højen fyr for at vare skibene mod den farlige kyst og Grenens stenrev. I aften dæmringen ligger landet låddent med sine plantager i nord og syd, med sine heder og gyvelbuske, sine vissengræs, marehalmklitter og sine stråtekte huse og hytter, der ligesom trykker sig mod den magre jord for at holde fast, hvis der kommer en storm fra nordvest.

En brise går som en iling over Milen, og det hvisler i det løse, lette sand. Det er, som om der dannes bittesmå kratere, bare vinden rører på sig. Man har en fornemmelse af, at sandet længes efter at rejse sig og fyge lystigt afsted i en hvirvlende sandstorm. Sådan et farligt truende øde var hele denne egn og mange andre langs kysten og langt ind i landet, før man fik klitterne beplantet og sandet

lagt i marehalmstrøddernes seje lænker. Nu grøntes egnen igen, plantagerne giver læ.

GANG på gang er Jylland blevet oversvømmet af fjender, som hærgede, plyndrede og brændte byer og gårde. Der var grev Gerts holstenere, Wallensteins landsknægte, de svenske tropper, som måske tilmed var de hårdeste. Men den farligste fjende var sandflugten.

Man hædrer de krigere, som slog fjenden tilbage, men størst hæder skylder man nok de fredelige stridsmænd, som overvandt sandflugten, for den havde lagt hele Jylland øde og forvandlet det til en eneste stor klit. Allerede i 1726 tilbød en behjertet mand J. U. Røhl at dæmpe sandflugten på Læsø ved at plante fyr og rødgran, men han blev afvist af regeringen, og størstedelen af øen forvandlede til en sandørken. Først omkring 1800 blev der nedsat en klitkommission, som tog fat på at plante marehalm og enkelte steder gyvel for at standse flyvesandet. Til modoffensiv mod fjenden gik man i halvtredserne, da staten begyndte at anlægge hele den lange række af klitplantager, som strækker sig ned langs kysten. Og endelig kom oberstløjtnant Dalgas og hans Hedeselskab, som indlagde sig uvisnelig fortjeneste af det jyske land, og som har vristet milevide strækninger fra lyn-gen og sandet. HANS KIRK.

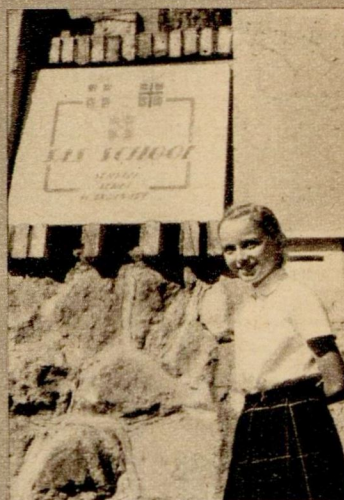
SAS-skolen i Rom har til huse i et tidligere nonnekloster.

DANSK SKOLE I ROM

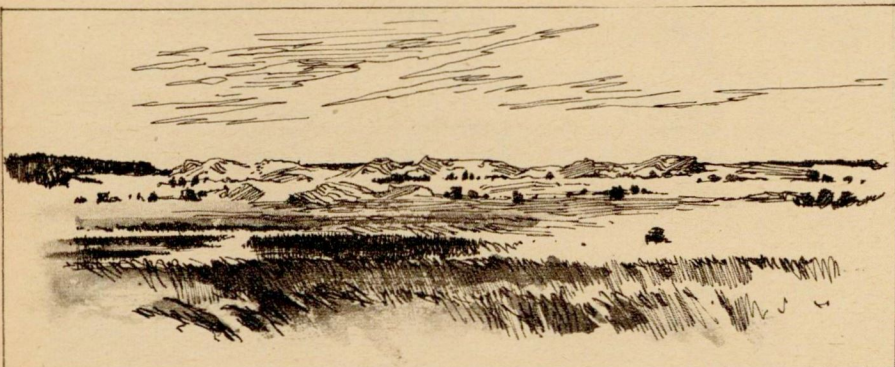

Sigrid Norn, datter af lederen af Det danske Institut i Rom, er et af de få ikke-SAS-børn i skolen.

På den stille romerske villavej Via della Cisa møder man den kendte lyd af skole – og overraskende hjemligt hører man allerede på afstand danske og svenske ord klinge igennem. Det er Det skandinaviske Luftfartsselskab SAS's skole, oprettet af hensyn til de mange funktionærer, der er stationeret i Rom, og som flyver på SAS-ruterne herfra til Østen. Cirka 75 børn undervises i denne skole af to svenske, en norsk og en dansk lærerinde – og børnene lærer nøjagtigt det samme pensum, som de ville have i en skole derhjemme. Når forældrene vender tilbage, kan børnene gå direkte ind i klasse med deres jævnaldrende kammerater. Men disse vil sikkert i mere end én henseende blive en smule misundelige, bl. a. har SAS-børnene ikke mindre end tre måneders sommerferie. Selv om skolen er næsten ideelt indrettet i et køligt gammelt nonnekloster, er det nemlig alt for varmt at give skoleundervisning lige i sommertiden.

Et af de danske SAS-børn viser lærerinden, fru Lundbech, hvor i København hendes „rigtige“ hjem er.

Landet bag Råbjerg Mile. Engdrag med småsøer.

MINDRE ARBEJDS TID MERE FORBRUGSTID

ARBEJDSSTIDENS forkortelse indenfor de fleste danske byerhverv er jo nu en kendsgerning. Nogle steder, f. eks. i jern- og metalindustrien, er man allerede begyndt at aftrappe den ugentlige arbejdstid, der i løbet af den nye treårige overenskomstperiode skal ned fra 48 til 45 timer, og i andre fag tager man alle tre timer på én gang til april næste år, f. eks. får 100.000 arbejdere indenfor byggefagene weekend (kun fem timers lørdagsarbejde) fra 1. april 1959.

Tilsyneladende er dette den første egentlige arbejdstidsforkortelse siden 1920, og vi er åbenbart en del bagefter i forhold til Den internationale Arbejdsorganisations konvention af 1935 om 40 timers ugen! Men i virkeligheden har udviklingen langt fra stået stille på dette felt: I 1930'erne kom ferieloven og for få år siden en forlængelse af ferien; de nugældende danske regler om ferie med løn svarer i virkeligheden til en yderligere reduktion af arbejdstiden med tre timer om ugen.

Med den nye arbejdstidsnedsættelse har Danmark ret nøje fulgt Sveriges og Norges eksempel. Og også i mange andre lande står denne sag på dagsordenen. I USA, f. eks., har 40 timers ugen allerede længe været almindelig, og mange fagforbundsledere har nu stillet krav om 32 timers ugen. I adskillige svejtsiske industrigrene nedsættes arbejdstiden gradvis i disse måneder, det samme gælder landets statsadministration, og i kanton Basel har man endda ved folkeafstemning vedtaget, at der skal stræbes hen mod 5 dages ugen. I England har 2½ million stål- og skibsværftsarbejdere krævet deres ugentlige arbejdstid reduceret til 40 timer, og et lignende krav har arbejderne i Ruhr stillet. De italienske Fiat-bilfabrikker har netop nedsat arbejdstiden for 30.000 arbejdere

fra 46 til 44 timer, og de slesvig-holstenske bagere har fået arbejdsugen skåret ned fra 48 til 45 timer.

Jo, der er eksempler nok; udviklingen i Danmark er slet ikke noget enestående. Og på samme måde kan man regne med, at arbejdstidsforkortelsen ikke vil blive begrænset til de først omfattede erhverv. Ganske vist er spørgsmålet om arbejdstidens almindelige længde ikke her i Danmark – som tilfældet er i mange andre lande – reguleret ved lovgivning, men en sådan reform breder sig jo også hurtigt ved mere eller mindre frivillige overenskomster.

Femdages skoleuge?

Der er allerede tegn hertil og krav herom.

Tag f. eks. skolevæsenet. Hovedbestyrelsen for Danmarks Lærerforening har allerede overfor statens lønningskommission stillet krav om gennemførelse af 30 timers undervisning; foreningen, der repræsenterer 20.000 lærere, gør gældende, at disse hidtil ikke har fået del i den almindelige arbejdstidsreduktion, som er givet til mange andre samfundsgrupper. Og i Sverige – hvor som nævnt arbejdstidsforkortelsen indenfor erhvervslevet allerede er gennemført – diskuterer man i denne tid indførelsen af femdagesugen i landets skoler. Derovre går tendensen i erhvervslevet mere og mere i retning af frie lørdage – og familier med børn får naturligvis ikke rigtig noget ud af den således nyvundne fritid, hvis ikke skolerne følger trop.

Nu er skolevæsenet jo noget for sig, men også indenfor det offentlige øvrige tjenestegrene er arbejdstidsproblemet på dagsordenen. I øjeblikket eksisterer en bestemmelse om, at den normale tjenestetid i den danske statsadministration er 208 timer om måneden. Også det vil sik-

kert blive sat ned, ligesom arbejdstidsforkortelsen i industri, håndværk, handel og søfart næppe kan undgå at få virkninger ud på landet. Erfaringerne viser, at gennem tiderne har landbruget måttet følge i nogen grad med byerhvervenes lønudvikling og arbejdsvilkår, simpelthen for at kunne holde på arbejdskraften. I tider med stor byarbejdsløshed bliver denne afhængighed naturligvis mindre – men i det lange løb vil arbejdstidsforkortelsen sikkert slå igen overalt i vort land.

Arbejdstidens gradvise forkortelse har gennem årene især tjent to formål: Herigennem har arbejderne for det første søgt at skaffe sig fordele af industriproduktionens stærke stigning, og for det andet har arbejdstidsforkortelsen været brugt som våben mod en stor arbejdsløshed – ud fra det ræsonnement, at man kan dele den mængde arbejde, der nu findes, ud til flere.

Det var således en stor arbejdsløshed, som i 1880'erne satte den første internationale agitation for arbejdstidsforkortelse i gang; 1. maj-demonstrationerne – afholdt første gang herhjemme i 1890 – var oprindeligt et led heri. En ganske lignende baggrund havde arbejdstidsforkortelsen i 1920 og ferielovens gennemførelse i 1938.

Et socialt og sundhedsmæssigt fremskridt

Man må dog først mærke sig, at f. eks. ferieloven indeholdt et socialt og sundhedsmæssigt moment af stor betydning, og det samme gjaldt især de første arbejdstidsforkortelser. Der er ingen tvivl om, at nedsættelsen af den daglige arbejdstid fra 12 til 10 og videre ned måske helt til de 8 timer har haft betydning for arbejderne helbredstilstand. De få lovbestemmelser på ar-

bejdstidens område, som vi i Danmark kender til, har da også først og fremmest karakter af sådan arbejderbeskyttelse, idet de tager sigte på ting som nat-arbejde i bagerier og på børns og unges erhvervsarbejde.

Når der er tale om arbejdstidsnedsættelse, er en bestemt tilføjelse altid underforstået: Man vil ikke gå ned i løn, men vil have kompensation. De generelle danske arbejdstidsnedsættelser både i 1920 og nu har da også givet en sådan lønudligning – den gang ved en forhøjelse af timelønnen med 29 øre – og her dukker det problem op, at man jo i et samfund ikke kan forbruge mere end der produceres. Man må til en vis grad gøre sit valg imellem en mindre arbejdsindsats og en højere løn.

Nu er vor produktion heldigvis steget så stærkt, siden man i 1880'erne begyndte at tale om arbejdstidsforkortelse, at vi har kunnet tillade os noget af begge dele, men derfor er der alligevel tale om et valg – eller i hvert fald om en afvejning af de to goder. I 1872 var en daglig arbejdstid på 11½ time almindelig, altså 69 timer om ugen (vi ser bort fra det dengang meget udbredte søndagsarbejde), nu er man nede på 45 timer, ja hvis de opnåede feriegoder tages i betragtning, reelt endda kun 42 timer om ugen; det må anslås, at omkring en trediedel af den samlede reallønsforbedring siden 1872 er „omvekslet“ til denne arbejdstidsforkortelse.

Fritiden er en del af vor levestandard

Heraf ser man tydeligt, at fritiden er en uadskillelig del af moderne menneskers levestandard.

Det har kun været muligt at forbedre vor levestandard så stærkt på dette punkt, fordi pro-

duktionen er steget. I de nye arbejdsoverenskomster er det også aftalt, at arbejdstidens forkortelse skal modsvares af en øget produktionsindsats i den arbejdstid, der bliver tilbage. Det skal altså ikke gå ud over produktionen.

Men der er også et nøje samspil mellem produktionen og fritiden. Det er jo varernes bestemmelse, at de skal sælges. For at de kan blive solgt, må forbrugernes købekraft være tilstrækkelig stor – men det er sandelig også en betingelse, at forbrugerne har tid til at forbruge. Hvis vi alle sled og slæbte lige så mange timer i døgnet, som man gjorde i 1870'erne, ville vi simpelthen ikke have tid og energi tilovers til at bruge vore indtægter – og den produktion, vi præsterede, ville ikke kunne finde afsætning. Der skal være balance i alting.

Det er der på en måde også i den nye arbejdstidsforkortelse. Hvis man ser rigtigt efter, vil man opdage, at forkortelsen temmelig nøje svarer til den tidsmæssige forøgelse af hver enkelt arbejdsdag, som man netop samtidig gennemfører ved den toårs forhøjelse af folkepensionsalderen!

„8 timers arbejde, 8 timers frihed, 8 timers hvile“, var det slogan, man i 1880'erne gik til kamp for arbejdstidsforkortelsen med. Nu er fritiden vokset udover de 8 timer – det er også blevet et arbejde at få brugt den!

Hvis man læser dagbladenes annoncer, vil man hurtigt opdage, hvor meget af den dyrt erhvervede ekstra fritid bliver af. Her tilbydes i hundredvis af „små lette ekstrajobs“, „lønende hjemmearbejde“ o. s. v., og titusinder af mennesker tjener ekstra penge i deres fritid som forsikrings-, bog- og avisagenter, som ejendomshandlere,

lillebilchauffører og biografkontrollører, foruden at det mere regulære overarbejde har et ikke ubetydeligt omfang. Det var jo ikke egentlig meningen med arbejdstidsforkortelsen – men på den anden side kan vel ingen finde på at forbyde den slags. Lovforbudet fra 1937 mod overarbejde udløb allerede i 1946, og man vil jo her i landet næppe gå så langt som f. eks. i Belgien, hvor der nu gennemføres en lov, som forbyder bygningshåndværkere at tage „privat“ arbejde i deres fritid.

Øget salg af „fritidsvarer“

Nogle vil altså arbejde i deres fritid, og andre vil tilbringe de tre vindne timer hjemme på sofaen. Men det store flertal tager sikkert fritiden for, hvad den er: Ikke arbejdstid og heller ikke hviletid, men lad os sige „forbrugstid“. Forlystelsesindustriene vil formentlig drage fordel af den nye arbejdstidsforkortelse; folk vil få mere tid til at se fjernsyn, gå i teater og biograf, læse bøger og blade, dyrke sport og kolonihaver, til at pusle i hjemmet og til at køre ud for at se nyt land. Forbruget er allerede stærkt stigende for de varers vedkommende, som har med sådan fritidsvirksomhed at gøre, og enhver kan sige sig selv, at tendensen vil blive mere udpræget, efterhånden som arbejdstidsforkortelsen slår igennem.

Og lad os ikke tro, at vi er standset herved. I USA har adskillige fagforbund som nævnt krævet 32-timers ugen gennemført, og George Meany, der er præsident for de amerikanske sammensluttede fagforbund, har forudsagt, at alle amerikanere vil være nede på en 30 timers uge i 1980.

Lyder det egentlig mere utroligt end alle de øvrige overraskelser, vor tidsalder byder på?

FØRST OG SIDST: SAMARBEJDE OG MENNESKELIG TILLID

HOVEDTALER ved den afslutningsfest, hvormed Andelsskolen fornylig dimitterede sit „jubilæumshold“, var formanden for Danmarks Uddelerforening, uddeler *A. Rasmussen*, Sdr. Kongerslev, som beskæftigede sig med den rationalisering, der er sat i gang indenfor FDB og brugsforeningerne siden krigen. – Her er foregået og skabt noget, som hverken bevægelsen eller vi medarbejdere havde kunnet undvære, sagde han og tilføjede:

De rigtige resultater ude i foreningerne opnås dog ikke alene ved hjælp af nye butikker, nyt inventar, de rigtige varelager, den rigtige drifts-

økonomi etc. Af afgørende betydning for en fortsat fremgang er uddelernes og medhjælpernes daglige indsats.

Forstår vi imidlertid at samle vore kræfter – jeg tænker her bl. a. på vort medansvar for vore egne produktionsvirksomheder – da vil det stå vel til for brugsforeningsbevægelsen fremefter.

Først og sidst gælder det således for os ude i sidste led om, at vi forstår samarbejdets værdi, og at vi hos medlemmerne ude i brugsforeningerne forstår at opbygge menneskelig sympati og tillid. – Og først da kommer den rette glæde i dagens arbejde.

LOVENDE START. Det danske Forlag har nu udsendt første nummer af sit nye litterært-filosofiske tidsskrift *Bazar* – meget afvekslende i sit stofvalg og med adskillige vægtige bidrag. Således gennemgår *Karen Blixen* i et tankevækkende essay Branners roman *Rytteren*, *Thorkild Bjørnvig* gendigter Baudelaire's Hymne

til skønheden, *Torben Ulrich* har oversat et religionsfilosofisk arbejde af inderen *Coomaraswamy* om den frie, seksuelle kærligheds religiøse betydning i Indien, *Dylan Thomas* bidrager med en meget morsom satire „Hvordan man bliver digter“ og desuden er der digte af *Frank Jæger* og *Jørgen Gustava Brandt*.

BRUGSFORENINGSGJUBILÆER:

75 år: Systofte brugsforening den 29. april, Nøddebo brugsforening den 20. maj. 50 år: Sct. Jørgensbjergbrugsforening den 29. april, Bislev brugsforening den 13. maj og Hede-gårdens brugsforening den 15. maj.

165.000 tilhørere

165.000 mennesker deltog i de 1900 møder, demonstrationer og andre arrangementer, FDBs oplysningsudvalg havde med at gøre i 1957, oplyste kontorchef *Aage Bo* i sin årsberetning på et møde fornylig i FDBs oplysningsråd.

Den mest betydningsfulde indsats havde været husmoderdagene, sagde han. Af dem holdtes der i årets løb 116 med 32.000 deltagere. Antallet af filmekspeditioner androg 3300, altså mere end 10 om dagen. Hveranden af disse film var en af FDBs egne.

Oplysningsrådets formand, forstander *Frøde Aagaard*, opsummerede de erfaringer, man havde gjort siden reorganiseringen af oplysningsvirksomheden for 5 år siden. Arbejdet er, sagde han, blevet ledet ind i nye baner, men der er stadig behov for aktivisering af arbejdet i mange kredse.

STORSLÅET VAREHUS

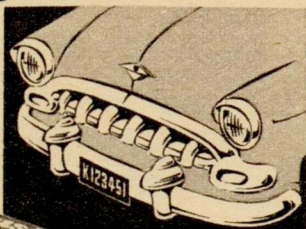
I MALMØ

Det største varehus, der hidtil har været projekteret og bygget på een gang i Sverige, er blevet indviet i Malmø. Det hedder „Domus“, og bag det står Svenska Varehusforeningen og Malmø-brugsforeningen „Solidar“. Bygningen har kostet cirka 20 millioner kr. og råder over et salgsareal på 8.000 kvadratmeter. Til højre ses det imponerende stormagasins facade mod Friisgatan og til venstre et kig ind i porcelænsafdelingen.

Ta'
Rust-a'

fjerner al rust
fra bilens
forchromede dele.
Beskytter mod
nye rustdannelser.
Pris kr. 7,50.
Fås i brugsen.

M. BRO KEM. TEKN. FABRIK . KBHVN. F.

Moderne Roehakke

Saa
let

gaar
Arbejdet
med

Zinck's HAKKE

Ogsaa god i Haven

*Mennesker i
forbifarten*

DET HÆNDER, at menne-
sker oplever noget, som
helt forandrer deres liv.
Sådan er det gået *Eliza-
beth Faxe*. For fem år
siden rejste hun til Ame-
rika af ren og skær even-
tyrlyst. Og hun fandt
eventyret, synes hun selv
— en slags Askepoteven-
tyr, hvori hun blev for-
vandlet fra en lille kon-
tormus til en selvstændig
person.

Nogle vil sige, at Eliza-
beth er kommet frem i
kraft af held og medfødt
frejdighed. Men hun me-
ner, at hendes succes er et
direkte resultat af noget,
der satte en udvikling
igang hos hende.

Hvad var det da, hun
oplevede?

Elizabeth startede i
New York som barne-
pige, men det egnede hun
sig ikke til. En tid klarede
hun sig igennem med for-
skelligt husarbejde. Så
slog hun en dag op i tele-
fonbogen under „Skandi-
navisk“ og fandt frem til
SAS — Scandinavian Air-
lines System. Med bæven-
de hjerte opsøgte hun per-
sonalechefen. — Kender
De noget til *filing*?
spurgte han. Hun anede
ikke, hvad *filing* betød,
men det vovede hun ikke
at sige, nikkede blot — og
fik jobbet. Da hun til-
trådte, blev hun klar over,
at hun var havnet — i kar-
toteksafdelingen.

Det gik rigtigt godt
med arbejdet, men lønnen
var ikke stor, og danske

Elizabeth følte sig frygt-
lig ufiks i forhold til sine
amerikanske kolleger.
Hun måtte have nye klæ-
der for bedre at kunne
hævde sig. Derfor tog
hun efter kontortid et job
som juleassistance i et
stormagasin, der på denne
årstid holdt åbent til halv
ti om aftenen. Det var
ikke særlig godt betalt,
men til gengæld fik hun
tyve procent rabat på alt,
hvad hun købte i maga-
sinet, og hele lønnen gik
til tøj. Nu følte hun sig
bedre tilpas og var helt
godt tilfreds med sit kar-
toteksarbejde.

Så fik hun den idé at
melde sig til et kursus i
talerkunst, kontaktevne og
ledertræning. Hvilket
usædvanligt indfald for
en pige i en underordnet
kontorstilling. Men netop
derfor blev det den helt
store oplevelse for hende.
Lige fra starten blev hun
fanger ind af den begej-
string, der prægede un-
dervisningen. Oprindelig
var det mest tale teknik,
der interesserede hende,
men snart blev hun klar
over, at det største udbytte
for hendes vedkommende
lå på det menneskelige
område.

Den instruktion, hun
fik, var altid positiv. Læ-
reren foretrak at opmun-
tre hende frem for at kri-
tisere, for det var ikke så
meget *taleren*, som men-
nesket Elizabeth, han ville
hjælpe. Bevidst nedbrød
han hendes mindreværds-

Norita

Garanteret
sikret mod
maskeløb...

Med denne NORITA nylonstrømpe risikerer De intet
maskeløb. Strømpen er med det eksklusive pin-point
netmønster og fås i 15 den. 60 gg. Forlang dessin 3/275

985

Det betaler sig at købe i **BRUGSEN**

- og så får De endda dividende

HVIS man har mod og kræfter

skaber man selv sin tilværelse, siger en ung dansk pige, der fandt eventyret i Amerika og lærte en idé at kende, som hun nu søger at omplante på dansk grund

AFTOVE SMIDTH

komplekser og erstattede dem med en voksende selvtillid. Hun fik at vide, at gennemsnitsmennesket kun udnytter ti procent af sine evner og muligheder, og hun syntes, at det i hvert fald passede på hende selv.

Den udvikling, der i disse måneder foregik i Elizabeth, kan direkte måles ved den følgende tids begivenheder på hendes arbejdsplads.

Da hun hørte, at der var en stilling ledig som maskinskriverske hos SAS, ansøgte hun om den og fik den. Et halvt år senere forlod en sekretær firmaet, og Elizabeth meldte sig straks som ansøger – noget, hun ikke ville have haft mod til før. Hun vidste, at hun ikke besad de faglige kvalifikationer, men hun tog chancen i fortrosthed til, at faglige kvalifikationer ikke er

nok, selv om de naturligvis er vigtige. I stillingen som sekretær ville hun blive bindeled mellem sin chef og de tredive mennesker, der var ansat på hans afdeling, og på sit kursus havde hun fået opøvet evnen til at omgås folk og få tingene til at glide.

Hun fik stillingen på tre måneders prøve og gik hundrede procent ind for den. Hun var loyal til det yderste over for sin chef, hun skåned ham for al unødig ulejlighed og forstyrrelse, bevidst sørgede hun for at omgive ham med den rette „chefatmosfære“.

Med korrespondancen gik det derimod sløjt. Hun kunne ikke stenografere, men måtte klare sig med en blanding af danske og amerikanske krage-tæer, og da det stadig kneb med at skrive det

fremmede sprog, var der ofte stavfejl i brevene. – Vi kan vist hurtigt blive enige om, at som korrespondent er De ikke meget værd, sagde hendes chef, da prøvetiden var gået. Men de giver mig et sjældent godt samarbejde, som rigeligt opvejer Deres fejl. Og De har en energi og et gå-på-mod, som er mig til meget stor hjælp.

For tredje gang meldte der sig en chance for fremmelse og Elizabeth fortsatte sin kurs, målbevidst og selvtillidsfuld. SAS reklameafdeling søgte en agent, en kvinde med ideer og handlekraft. Hun skulle knytte kontakt med forretninger, klubber, informationsbureauer o.s.v. og etablere et reklamesamarbejde med dem. Her var brug for alt, hvad hun havde lært, både talekunst, kontaktevne og organisationstalent. En

skønne dag blev Elizabeth opfordret til at præsentere SAS reklameprogrammer i fjernsynet. Ledelsen havde lagt mærke til hende, og hun var glad og stolt, men ikke vigtig.

Interessen for kursusarbejdet var stadig lige brændende, næsten hver aften besøgte hun instituttet. Efter at det første kursus var færdigt, tog Elizabeth sælgerkursus, fortsættelseskursus i taleteknik. Ofte fungerede hun som kursusassistent. Hun fik ingen løn for det, men lærte en masse.

En plan havde taget form hos hende: Dette kursus, som havde betydet så meget for hende, ville hun overføre til Danmark. Det krævede en uddannelse som kursislærer og forretningsfører, der ville blive både dyr og anstrengende. Desuden krævedes der en betydelig startkapital, og selv om hun havde været sparsommelig i disse år og lagt en del op, rakte det ikke til. Alligevel klemte hun på. En sommerferie blev brugt til læreruddannelsen. Så blev hun sendt til Arizona for at blive trænet som forretningsfører og derfra gik turen til en anden by, hvor hun fik til opgave at starte et kursus på bar bund.

Så pakkede hun sine kufferter og rejste hjem til Danmark for at virkeliggøre sin plan.

Sin foreløbige afslutning har „eventyret“ fundet i København, hvor Elizabeth Faxe nu sidder

som leder af et kursus i taleteknik, ledertræning og kontaktevne. Hvis det går, som hun håber, vil hendes institut efterhånden vokse og få aflæggere i andre byer.

– Da jeg rejste til Amerika, siger hun, syntes jeg, at Danmark var fattigt på muligheder. Nu ved jeg, at alle vegne ligger der muligheder. Men vi må være vågne for at få øje på dem, og vi må være villige til at yde en indsats for at udnytte dem.

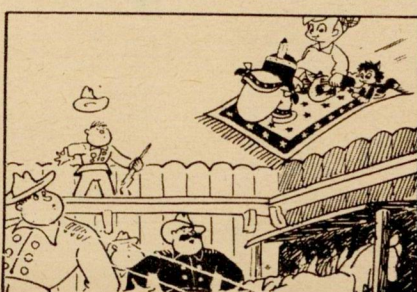
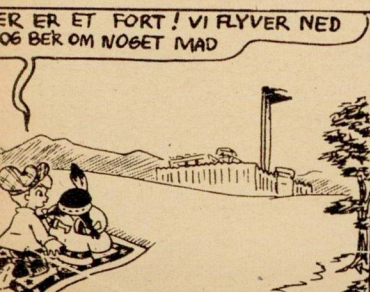
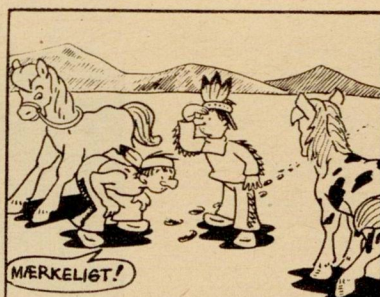
Det kræver en helt ny indstilling. Vi må skærpe sansen for den spænding, der ligger i hverdagen, i vort arbejde, i omgangen med mennesker, i udviklingen af os selv. Vi må kunne fange en idé i flugten og have mod til at realisere den. For hver gang vi sætter os selv på prøve, gør vi fremskridt, selv når noget mislykkes, lærer vi af det.

At ændre sin tilværelse behøver ikke at betyde, at man skifter stilling eller lægger sit liv helt om. Man kan udmærket skabe sig en rigere tilværelse og finde større arbejdsglæde inden for de hidtidige rammer, hvis man formår at ændre sin holdning. Det er begejstring, der driver værket, og man kan opøve sin evne til at begejstres, ligesom man kan opøve enhver anden evne.

Hvis man har mod og kræfter, skaber man selv sin tilværelse, men hvis man er svag, lader man tingene komme, som de vil.

Carlo og Columbus
Rune Andréasson

TO INDIANER-
RYTTERE ER
SENDT UD FOR
AT HENTE
STJERNEØJE
TILBAGE TIL
LEJREN, MEN
PLUDSELIG
HOLDER SPØ-
RENE OP
!

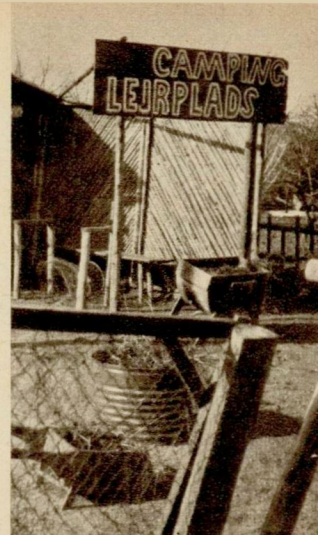

Lad os ikke strides om, hvorvidt hovedvej 1 begynder eller ender i København, men stedet, hvor det sker, er i hvert fald præcist afmærket med en smuk granit-kilometersten.

Højhuse og biler – et af storbyens karakteristiske ansigtstræk. Dette er Valby, hvor for et århundrede siden den mørke, utilgængelige provins begyndte – om man ellers skal tage den tids ikke særlig åndrige københavnervid højtidelig.

Bilismen har fremmet en begreb: camping. Og o lokker mere – eller mindre velindrettede campingpladser.

DANMARK fra øst til vest – det vil sige de 275 km fra København til Esbjerg – det er landets hovedgade og en vejstrækning, der både hvad trafiktæthed og natur angår rummer store forskelligheder. I nærheden af København passerer i sommertiden en snes tusinde biler i døgnet et vilkårligt sted, ved Esbjerg er tallet nede på 2000–3000. Og naturen veksler fra bakket, skovrigt terræn i øst til de flade strækninger med snorlige veje og stort udsyn i vest.

Danmarks vejnet er af forholdsvis ny beskaffenhed, og det gælder også hovedvej 1. Naturligvis har vi gennem mange århundreder haft veje, men indtil sidste halvdel af 1700-tallet blev de bygget og vedligeholdet som pligtarbejde af de stedlige beboere på samme måde, som vi op til vore dage har haft snekastningspligt. Men så indkaldtes en fransk vejingeniør, der som statsopgave anlagde de vigtigste veje på øerne, og hans projekt blev bestemmende for fremtidens vejlinier. Da jernbanerne kom i midten af forrige århundrede, troede man, at vejenes rolle til dels var udspillet; udviklingen stagnerede derfor indtil i 1920-erne, da automobilismen brød igennem og på få år stillede revolutionerende krav til vejnettet.

Nu knytter internationale konferencer og konventioner de vigtigste europæiske veje sammen til en helhed, der stiller nye krav.

Nu knytter internationale konferencer og konventioner de vigtigste europæiske veje sammen til en helhed, der stiller nye krav. For hovedvej 1 forestår da også en række påtrængende udvidelser og omlægninger, hvis nærmeste opgave blandt andet er omkørselsveje ved de større byer, og hvis mål på længere sigt er en 4-sporet motorvej (altså uden langsom trafik), hvor alle kryds er ude af niveau som ved Halsskov og Knudshoved.

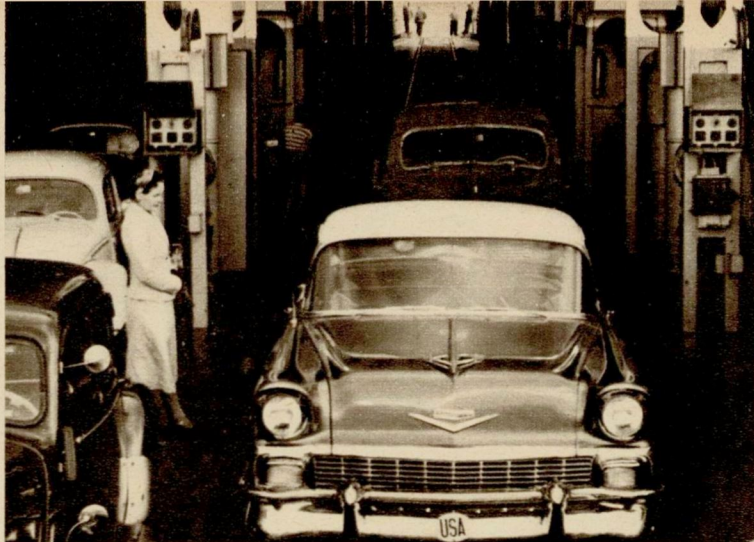

En sjællandsk idyl – det er Tuel å i nærheden af Sorø, der her løber under hovedvejen for at fortsætte ud i Tuel sø.

Hovedvej 1: DAN HOVE

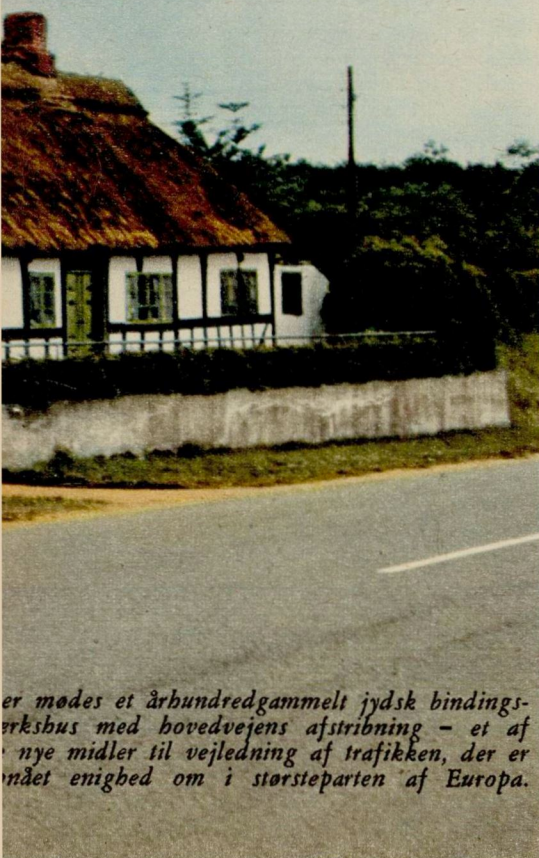

På vej over Storebælt. Ønskerne om en bro trænger sig på, men foreløbig må færger klare forbindelsen. Mens der i 1939 blev overført 160.000 biler om året, var tallet i 1956 på over 600.000. Og om ca. 20 år ventes trafikken at være tredoblet.

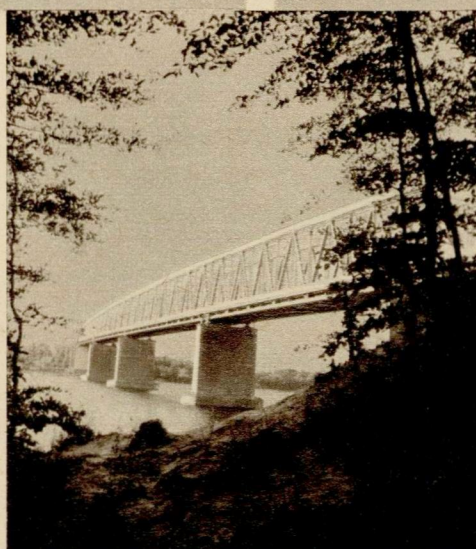

Her går hovedvej 1 gennem den fynske hovedstad Odense. Hverken for byen eller for hovedvejstrafikken er det særlig praktisk, og derfor står en omkørselsvej på den nærmeste tids program. Det samme gælder byerne Hedeby, Slagelse og Kolding.

MARKS DGADE

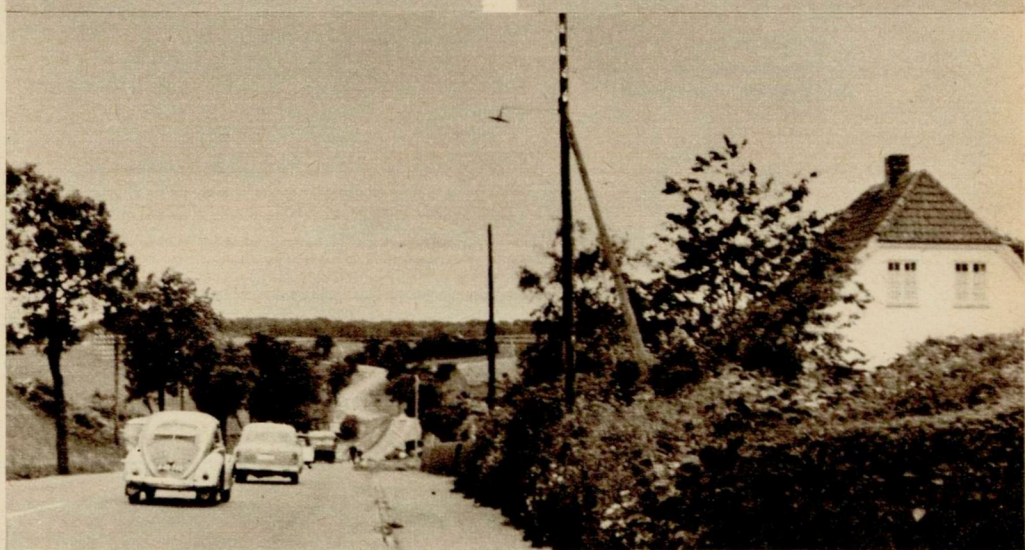
er mødes et århundredgammelt jydsk bindingsværkshus med hovedvejens afstribning - et af nye midler til vejledning af trafikken, der er endet enighed om i størsteparten af Europa.

Lillebæltsbroen blev taget i brug i 1935, og dermed mente man, at trafikkenes behov var opfyldt for mange år. Allerede nu er broen flaskehals og må derfor udvides.

Rutebiler er blevet en så omfattende del af de offentlige trafikmidler, at den ene lokalbane efter den anden har måttet give op overfor det langt smidigere køretøj.

Strækningen fra Lillebæltsbroen til Kolding åbenbarer en frodig midtjydsk egn, hvor vejen i det stærkt bakkede terræn snoer sig mellem veldrevne marker og lyse, venlige skovpartier, alt mens man ind imellem får et glimt af bæltet eller fjorden. Her passeres også flere dambrug, i hvis firkantede bassiner lækre ørreder opdrættes med eksport for øje.

Jeg får de gode ideer i ALT for damerne

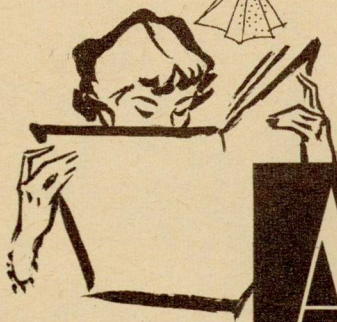

— så jeg laver mad med liv og lyst!

Og så er der...

Fikse modeller i snitmønstre og i „Mønster på stof“. — Gemmesider om håndarbejde og strikning. — Interessante aktuelle artikler. — Lægebrevkasse — og meget mere underholdende og nyttigt at læse.

75 øre. Fås hos alle bladhandlere og på postabonnement.

For mig er madlavning ikke mere en kedsommelig pligt — „ALT for damerne“s festlige opskrifter gør det til en sand fornøjelse. Jeg har efterhånden samlet mig en hel „køgebog“ af de glimrende madsider — og så er det nem og økonomisk mad, og sundhedsmæssigt i topklassen...

Vi kigger ind til kendte folk...

Gennem „ALT for damerne“s artikler fra kendte personligheds hjem får vi mange interessante og sympatiske indblik i, hvordan disse mennesker virkelig lever og er...

Vi har fået et rigtigt ønskehjem...

Vi har i flere år fulgt med i „ALT for damerne“s boligartikler og derfra hentet mange gode ideer, som har hjulpet os til at få vort hjem smukkere, hyggeligere og mere moderne...

Vi hygger os med de dejlige romaner...

Der er hele to fortsatte spændende romaner og altid noveller af høj kvalitet at glæde sig til hver tirsdag i „ALT for damerne“...

ALT for damerne

Køb hver tirsdag
— det nyttige ugeblad

Sværdet er

DET er en søndag morgen i april på en svejtsisk landevej. Klokkeeringning toner ud over de forårsgrønne dale og fjeldsiderne med de blomstrende frugttræer; det er en af de katolske festdage, hvor alle småpiger er i hvide kjoler, som lyser op i byer og landsbyer, på alle gader og veje.

Men der er mange andre trafikanter på benene i dag. Vi kører fra den store by St. Gallen ad en meget snoet vej gennem bølgende bjerglandskaber mod byen Hundwil i Appenzell-kantonen, men allerede et par kilometer fra turens mål er færdslen så intens, at vi må stille vognen fra os og fortsætte til fods. Der er en strøm af mænd på vejen, unge og gamle; alle er de klædt i det mørke søndagstøj, og alle er de bevæbnet med sabel i skede. Oftest stikker sablen frem nedenfor frakkeskoderne, men cyklisterne har den dog på tværs af bagagebæren.

Det er imidlertid hverken et fægtekursus, vi er på vej til, eller en middelalderlig våbenopvisning — men noget så fredeligt som et „Landesgemeinde“, et vældigt folketing, hvor alle kantonens mænd mødes for under ganske bestemte gamle former at være med til at tage vigtige bestemmelser. Landesgemeinde afholdes hvert år i fem af de kanton (lande), der tilsammen udgør Svejts, enten den sidste søndag i april eller den første søndag i maj.

Vejen, som vi følger, løber ret højt oppe på bjergskrånningen, så der er god udsigt ned over den store dalsænkning. Alle dalens snoede veje er sorte af mennesker, der strømmer frem mod det samme mål. Nu dukker samlingspunktet frem; vi ser landsbyen Hundvils høje kirketårn og de grå hustage. Og byen vrimer af mennesker. Kroerne i dens udkant er sprængfyldt af gæster omkring borde, tæt besat med en utrolig mængde tomte flasker. Og selve mødepladsen er ét mylder.

Til den egentlige mødeplads er kun adgang for mænd, der bærer våben. Det er en ældgammel skik, og undertiden har

adgangskort

sinder af mennesker er strømmet sammen til
ndesgemeinde, hvor sabelen er adgangskort
(billedet t.v.) derunder festklædte svejtsere.

der i Appenzell været op mod 30.000 sabelbehængte mænd til Landesgemeinde. — Vi andre måtte nøjes med at finde en se- og høreplads udenfor snorene, og ikke alle kunne jo finde sig til rette i den „orkesterplads“, som de nysgerrige drenge forlængst havde indtaget: De høje træers grene, hvorfra de på nærmeste hold kunne iagttage, hvordan de selv senere i livet skulle være med til at styre deres land. Men i et højt gavlvindue ud mod torvet fandt vi da en plads, hvorfra det ejendommelige sceneri kunne overskues.

Bagved vrirmlen af mennesker ovre på den anden side af torvepladsen var en tribune, hvorpå et anseligt hornorkester var placeret; ved siden af dette var en del uniformerede vagtmænd og fanebærere stillet op. Så satte orkestret i, og pludselig klang Appenzeller-sangen tostemmigt fra den vældige forsamling. Det

var både gribende og ejendommeligt.

Orkestrets medlemmer forlod nu platformen, og kantonens højeste embedsmænd betrådte den. Et par af dem var iført gule kapper og havde sølvknappede stave i hænderne, de øvrige var enkelt klædt i sort. Landammann hedder kantonens fornemste embedsmand; han bød velkommen til alle vælgerne og til de særligt indbudte, og han fortsatte med at sige: „Også kvinderne, der rettelig ifølge loven er hjemme, vil vi tænke på.“

Det må her indskydes, at de svejtsiske kvinder jo ikke har noget at sige i landets politik. En parlamentsvedtagelse forrige vinter om at give dem stemmeret på lige fod med mændene blev forkastet ved den påfølgende folkeafstemning.

Efter velkomsten fulgte en bøn, hvormed der blev takket for landets frihed og selvstændighed, og derefter fulgte en række afstemninger ved håndsoprækning. Det var en af de gulkappede herrer, der ledede mødet.

„Ærede Landammann, ærede medlemmer af det høje råd,

kære trofaste medborgere i vort land.“ Sådan begyndte han, hver gang der skulle tages en bestemmelse eller foretages valg af en dommer eller rådsherre.

„Den, der stemmer for den nævnte som 5. medlem af det ærede råd, han hæver sin hånd.“ Og en mægtig susen lyder, idet tusinder af stærke arme og kraftige hænder hæves. „Den, der ikke stemmer på o. s. v. — han hæver sin hånd.“ Men denne gang kommer der ingen eller meget få hænder op. I dette tilfælde var afstemningens udfald aldeles utvetydigt.

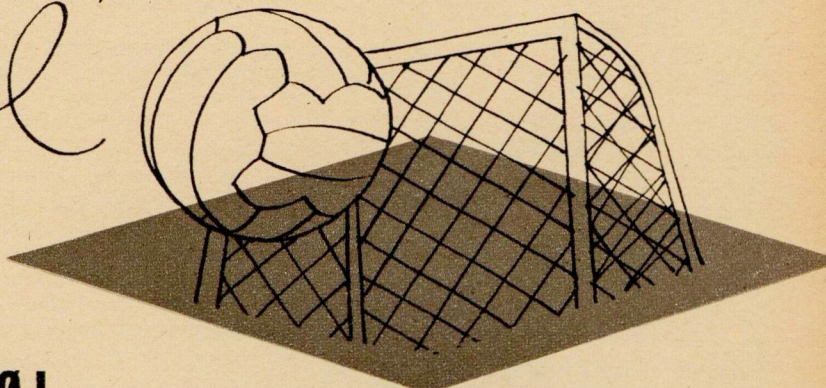
Efter tre kvarters forløb er man gnidningsløst kommet gennem de valghandlinger, der er henlagt til folkeforsamlingen. Mødet kan hæves, og folkehavet opløses hurtigt. Særlig praktisk er denne form for demokrati næppe i vore dage, men interessant er det at opleve denne del af det svejtsiske folks ældgamle folkestyre-traditioner. Når man tager hjem efter denne oplevelse, er det med en fornemmelse af, at man har lært en hel del om det rolige og venlige, bundsolide svejtsiske folks inderste væsen.

Dess. 20-401 sort.
Herre fodboldstøvle.
Str. 7-12 50,25.

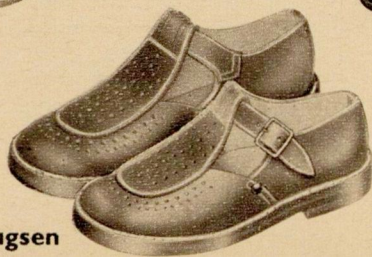
„Mål“

**MODERNE
FERIE-
OG SPORTSFODTØJ
TIL FORNUFTIGE
PRISER**

Dess. 61-403.
Herresandæl,
brunt skind med støbt
gummisål, en kvalitetssko
til en rimelig pris.
Str. 39-46 35,50.

Dess. 22-401 sort.
Drenge fodbold-
støvle.
Str. 1-2 28,00.
3-6 32,75.

Dess. 63-411.
Børnesandal, brunt skind
med gummisåler. Fremstillet
af fineste materialer
med svangstøtte.
En virkelig kvalitetssko.
„Noget for sliderne“.
Str. 22-24 17,60. 25-27 19,00.
28-30 20,40. 31-33 21,75.
34-36 23,10. 37-39 24,50.

Dess. 509 brun.
Kunstlæder, drenge- og
herresandæl, moderne
facon med fodformsål,
som giver en let og be-
hagelig gang.
Str. 36-39 21,85. 40-46 23,85.

MØNJE i hovedet hører dog til undtagelserne

EN SAGTMODIG maler kom dag efter dag op på tredje sal med sin regning på for 150 kroner malerarbejde. Hver gang sagde damen, at hun ingen penge havde. En dag føjede hun arrigt til, at hun var utilfreds og måske slet ikke ville betale. Næste gang

– derimod ikke uoverensstemmelser over håndværkerregninger.

Hvor kan den utilfredse kunde klage over for store regninger eller dårligt arbejde? – Skøns mænd er ikke gratis service.

havde vores maler en spand mønje med, og da damen gentog sin forklaring, tømte han mønjen ned over hovedet på hende.

Anden akt var henlagt til retten, hvor dommeren efter at have fået tilstrækkeligt kendskab til den mønjemalede dames karakter sagde til maleren: – Jeg forstår Dem, men jeg er nødt til at idømme Dem en bøde på 200 kroner.

Damen betalte sin regning og uden sorg lagde maleren 50 kroner til, og retten fik sine bødepenge...

Kunden vil ikke betale. Heldigvis er historien jo ikke karakteristisk for forholdet mellem håndværkere og forbrugere. Det er lykkeligvis heller ikke almindeligt, at uoverensstemmelser om prisen på for eksempel en limfarvet væg (maleren), en opsat stikkontakt (elektrikeren), en repareret tagrende (blikkenslageren), et nyindrettet badeværelse (gas- og vandmesteren) eller et nyt køkkenbord (snedkeren) ender i retten.

Alligevel kan der opstå uoverensstemmelser over en håndværkerregning. Forbrugeren er ikke tilfreds med arbejdets udførelse, eller han synes, det er for dyrt. Samtidig indgår der i enhver håndværkers ofte temmeligt dyrt købte erfaringer en viden om, at der findes forbrugere, som er så ufremkommelige, når regningen præsenteres, at meningen ikke er til at misforstå.

Hvad kan parterne stille op i den slags tilfælde?

Hvorfor svinger priserne? En af de almindeligste forbrugerindvendinger går ud på, at håndværkerens regning ofte overskrider den sum, hans tilbud lød på.

Alle fag har en prisliste, som ajourføres mere eller mindre i trit med det almindelige prisniveaus bevægelser. Prislisten danner grundlaget for tilbud, men enhver håndværker vil svare, at uoverensstemmelser mellem tilbud og regning og mellem forskellige håndværkeres tilbud oftest skyldes, at forbrugers beskrivelse af arbejdets art er for upræcis. Først på stedet bliver håndværkeren tit klar over, hvad han egentlig skal lave.

Divergenser mellem forskellige håndværkeres tilbud skyldes sjældent, at nogle lader hånt om priskurantens bestemmelser, men en forskellig vurdering af arbejdet, og at een mester måske mener at kunne udføre det hurtigere end en anden. Det er bare ikke altid, kunden er bedst tjent med den hurtigste. Malerne f. eks. har i deres landspropaganda for, at forbrugere også benytter vinteren til at få lejligheden eller huset frisket op spillet på dette forhold. Det er nemlig ikke billigere at få malet om vinteren, men maleren har bedre tid end i den forjagede forårs- og sommertid – og arbejdet bliver af den grund ofte bedre udført og vil måske således indirekte vise sig billigere.

Endelig kan forskellen på tilbudene også bunde i, at en ledig

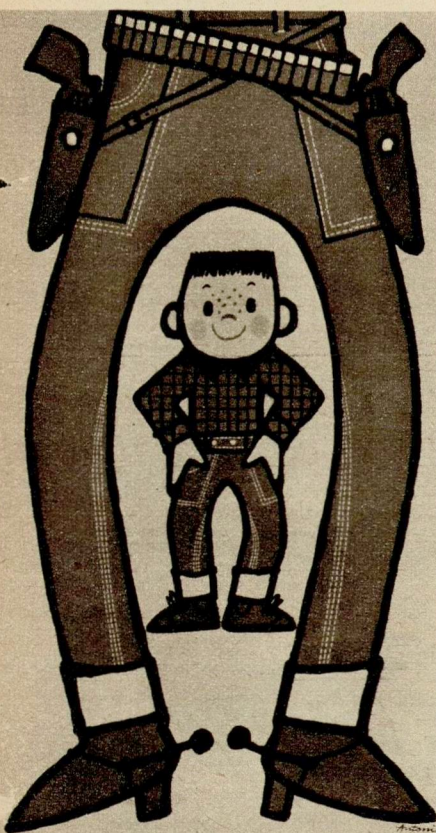
mester for at få det pågældende arbejde, underbyder sig selv.

På inkasso og sagførerstadiet. En forbruger, der ikke vil betale sin regning, kan man selvfølgelig – hvis regningen er beskeden og håndværkeren meget sagtmodig – nøjes med at huske til en anden gang... Men så små er kun få regninger og så sagtmodige næsten ingen håndværkere. Kunden kommer igennem det sædvanlige ritual med inkassatorer, og hjælper det ikke, kommer der sagfører på. Hvis der heller ikke den gang er nogen positiv reaktion, er der grund til at gætte på, at parterne vil mødes i retten!

Men det kan jo altså tænkes, at forbrugeren vægrer sig ved at betale, fordi han er utilfreds med arbejdet. Så er der en klageinstans som Forbrugerrådet, her fortæller man: – Principielt er der ikke noget i vejen for, at vi kan komme ind i billedet, det hører bare til sjældenhederne. Når folk kommer her og klager

deres nød over dårligt arbejde, er det som regel over skoen, der trækker vand eller går fra hinanden allerede otte dage efter anskaffelsen... Dårligt arbejde på f. eks. en tagrende, eller en elektrikerregning med arbejde opført, som ikke er lavet, hører straks til det mere uhandgribelige. Men der har bl. a. været en sag med klage over noget murværk, og den lod vi gå videre til monopoltilsynet...

-ih, hvor er jeg glad for mine

COWBOY-BUKSER

.....fra

Ude på landet snakker man sig til rette . . . Maleren er den håndværker, de fleste får mest berøring med, og det er derfor rimeligt at lade spørgsmålet om, hvad utilfredse kunder kan gribe til, gå videre til malernes oldermand i København, malermester J. Vendelbo Jensen.

Hvorfor det er bedst at op-søge en københavnsk oldermand fremgår af hans egne ord: – Jeg tror, uenighederne om regninger er langt mere fremherskende i storbyen end ude på landet, for derude kender folk hinanden.

Oldermand Vendelbo Jensen siger videre: – I de fleste tilfælde ringer de utilfredse kunder til malerlauget og klager. Hvis mesteren er et af vore egne medlemmer, drøfter vi sagen med ham, og hvis det fortsat ligger hårdt, sørger vi for at ud-pege skøns mænd, der kigger på arbejdets kvalitet og på den omstridte regning. På grundlag af deres vurdering søger vi så at finde frem til en retfærdig ordning. Hvis der ikke viser sig andre muligheder end rettens vej, vil skøns mænds syn stadig være noget centralt.

– Skøns mændene er ensbetydende med en ekstrapagte, hvis mindste takst er 35–50 kroner. Hvis kunden har ret i sin klage, betales skønshonoraret som regel ikke. Finder skøns mændene, at kunden har uret, skal såvel regningen som honoraret betales.

Når man finder ham i avisen.

Før i tiden tog malerlauget sig også af klager over uorganiserede mestre, som „avismalerne“, der gennem annoncer i dagspressen lover hurtigt, billigt og 1. klasses malerarbejde – desværre uden altid at holde i hvert fald det sidste løfte. Der er selvfølgelig mange fortræffelige mestre blandt dem, der annoncerer i aviserne, men der er også anden og tredje klasses malere, som i håb om at få meget at rive i, arbejder så langt under priskuranten, at de må levere dårligt hasterarbejde for overhovedet at tjene noget.

Her er forbrugeren ringe stillet, hvis han har grund til at klage. Som regel får „avismaleren“ sine penge, når han siger farvel – og først otte dage efter begynder den røde limfarvede væg at skalle. Så er det for sent. Det bedste er at se sig bedre for næste gang.

NYT TIL SOMMER

BOMULDSTERYLENE og bomuld er utvivlsomt to sommerstoffer, som vil vinde sig mange veninder. Terylene har de samme egenskaber som perlon og nylon, og huden kan desuden ånde gennem stoffet, og bomuldsstofferne bliver stadig kønner og kønner i farver og mønstre. Kjolerne til venstre og højre er af henholdsvis bomuld og terylene. Det er to fikse ideer til sommerens garderobe. En kjolefacon man ikke kan komme udenom, er skjortebluse-kjolen, der ses i midten forned. Den er sportslig og fiks til så at sige alle kvinder, og så kan kjolen bruges ved alle lejligheder.

Den hvide bluse nederst i midten har to muligheder. Den kan for det første bruges med det fikse slips-lignende tørklæde, men kan ligeså godt anvendes uden, hvorved man har den eviggylde skjortebluse.

STAFET
Calpreta

ET KVALITETSPRODUKT FRA FDB

Vælg **STAFET** Calpreta
så sparer De strygningen

33.85

HALEN

efter overlægen

Hr. HANSEN ligger i den hvide hospitalsseng på en ti-sengsstue. Opmarcheret på to geledder står ni andre hvide senge med ni andre patienter på langs. De har allesammen et lille bord med det berømte glas vand. De har også allesammen en tavle med temperaturkurven og det for uindviede uforståelige krimskrums, som angiver, hvad patienten nedenunder skal have af indsprøjtninger, piller og andre sager.

Hr. Hansen har det efter omstændighederne godt. Der er en time til besøgstid, han blunder lidt og funderer måske også en smule over, hvad det egentlig er, han har fejlet – det er ikke altid lige let at få opklaret, tænker han. I øvrigt glæder han sig til, at han snart skal hjem.

Mens han glæder sig, går dø-

ren op og ind fejer et større selskab af kvinder og mænd i hvidt. Det er overlægen eller professoren, der går udvidet stuegang med sin mere eller mindre lange „hale“.

For en udenforstående er det et ejendommeligt skuespil.

Hr. Hansen og hans medpatienter er ikke aktørerne, det er derimod de hvidkitlede. Efter overlægens indledende „Hvordan har vi det?“ kigges der først på temperaturkurven og derefter på arme, ben, hoveder, maver eller hvor dårligdommen nu ellers sidder – eller sad. Engang imellem hæver professoren eller overlægen stemmen til forelæsningshøjde, engang imellem konfererer han og de andre lavmælt indbyrdes. Sådan tager det sig i hvert fald ud for hr. Hansen og hans medpatienter i deres

vandrette stillinger. De føler sig lidt som genstande, der vendes i hånden og kigges på med større eller mindre interesse. Så er rundgangen forbi, og døren lukkes efter sidste led af halen.

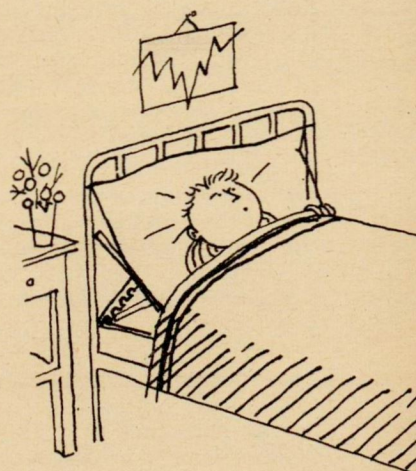
Hr. Hansen kan fundere videre.

PATIENTERNE: MENNESKET OVERSES

Halen efter overlægen har i de senere år gentagne gange været i søgelyset, som regel som en detalje i den løbende diskussion om, hvorvidt hospitalerne i dag med deres talrige patienter, ekspeditionen ud og ind, de mange laboratorieundersøgelser og særbehandlinger ikke er tilbøjelige til at overse mennesket. Der skal nok være adskillige tidligere patienter, der kan snakke med om, at de ikke følte sig helt som mennesker under de hvide kitlers blik.

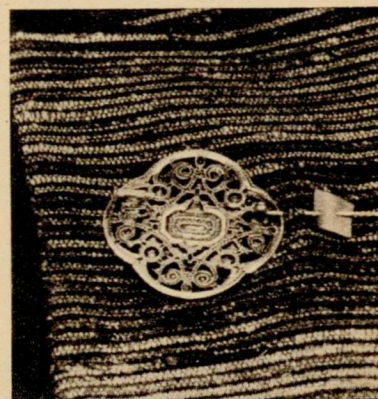
MEN ER HALEN NU I VIRKELIGHEDEN ET SA URIMELIGT FÆNOMEN?

Halen er et pædagogisk apparat og i princippet lægevidenskabens ældste form for undervisning. Det er en form, der blev benyttet allerede for 2300 år siden af den ærværdige græker Hippokrates, der gælder for lægekunstens far. Hans elever udgjorde halens forskellige led, og op gennem tiderne var det længe skik og brug – og også hensigtsmæssigt – at lægen havde lærlinge. Den almindelige læge betragtedes jo som en håndværker, og for at blive færdiguddannet måtte man naturligvis stå i lære. Da der f. eks. i 1645 fra det nyoprettede københavnske anatomiteater, *domus anatomica*, sendtes indbydelser ud i anledning af premieren – den første dissektion – rettedes den ærefulde henvendelse bl. a. til „kirurgmestrene i denne berømmelige stad, deres svende, men ikke til lærlinge og andre unge drenge“. Det skyldtes dog kun de særlige højtidelige om-

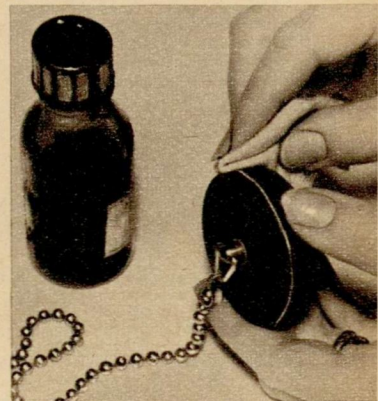

stændigheder, at eleverne ikke kom med, for til daglig var det en offentlig forestilling, alle kunne komme ind og kigge på.

I Padua, der i renæssancen

Stikker De brochenålen gennem et stykke gummi, inden De sætter nålen i tøjet, har De færre chancer for at tabe brochen.

Sidder proppen til vasken fast, skal den blot gnides med lidt olie. Derved bliver den blød og føjelig, og man har ingen vanskeligheder med at få den op.

var en højt estimeret italiensk udklækningsanstalt for læger, havde både kirurger og medicinere lejlighed til at færdes på sygehusene som led i deres ud-

dannelse, „hvis noget sjældent skulle indtræffe“, som det hed på datidens lægesprog. De færdiguddannede læger (*doctores*) holdt lærlinge, der fulgte dem i sygebesøg, simpelthen for at lære de forskellige sygdomme, deres symptomer og behandling at kende.

En særlig berygtet og vel-ekerseret hale kunne man i firserne og halvfemserne se i funktion på tyske hospitaler. Overlægerne var geheimeråder med stor magt og meget høje tanker om sig selv, og de førte sig med stor militær pondus. Disciplinen var så gennemført, at patienterne helst skulle ligge ret i sengene under stuegangen.

HALENS LÆNGDE VARIERER

Halens egentlige funktion er altså at supplere den viden, de nybagte unge læger har fået på universiteterne med ting, man ikke kan nøjes med at læse sig til. Derfor bliver „den store, hvide flok“ særlig stor på hospitaler med undervisningsafdelinger. Halens længde kan variere stærkt fra hospital til hospital, men nogle af leddene er i hvert fald: professoren eller overlægen, oversygeplejersken og en afdelingssygeplejerske, en reservelæge, en eller flere turnuskandidater, eventuelt studerende – og en sygeplejeelev. Den sidste tager sig af det rent manuelle, mens seancen står på – hvis patienten skal hjælpes op, hvis der skal rettes på en hovedpude eller et lagen o. s. v.

HVAD SIGER DE SELV?

Det var halens funktion. Vi har fået patienternes mening om den, men hvad mener de øvrige implicerede?

Overlægen siger: – Jo, der har været snakket og skrevet om den hale i de senere år, forøvrigt på et tidspunkt, hvor den har haft en tendens til at blive stadig kortere. De helt store optog er vist efterhånden sjældne... Jeg kan godt forstå, det kan være generende med et helt kor af fremmede mennesker omkring sin seng, men jeg kan på den anden side ikke se, hvordan man skal undgå det. Formålet er jo uddannelsen af nye, kvalificerede læger, noget, der kommer patienterne selv til gode...

Turnuskandidaten siger: – Det hvide optog kan ofte tage sig noget komisk ud, navnlig på afstand. På den implicerede læge

virker det imidlertid hverken komisk, højtideligt eller overflødigt. Hvordan skal man senere kunne kurere folk for en sygdom, hvis man ikke lærer sygdomsbilledet og behandlingen at kende også i praksis?

Sygeplejersken siger:

– Jeg tror såmænd ikke, folk føler sig så generet, som nogle påstår. Mange, ikke mindst kvinderne, føler sig oplivet af så megen opmærksomhed...

Den gamle, erfarne

læge mener om halen: – Det er aldrig rart at blive gloet på og i værste fald blive betegnet som „han“ og „hun“ og „den“ – navnlig ikke, når man ligger ned. Man er nok mere nærtagende i den situation. Men halen kan vist ligesom sygdommen næppe undgås. Og så må man trøste sig med, at den ikke er slemt ment, og i øvrigt indrette sig med lidt filosofi...

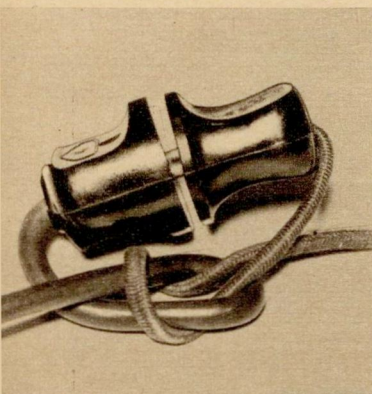

Den er CELINETT stivet - og skånet mod vaskeslid

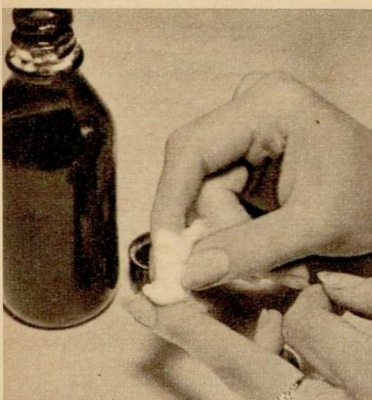
CELINETT-stivet tøj krøller mindre, klæber ikke ved strygejernet, giver renere og klarere farver – og er lettere at vaske næste gang.

- også til nylon og taft

Celinett
FRA BRUGSEN

bind en knude på ledningerne, inden De sætter stikkene sammen. Derved glider de ikke, som ofte sker, fra hinanden.

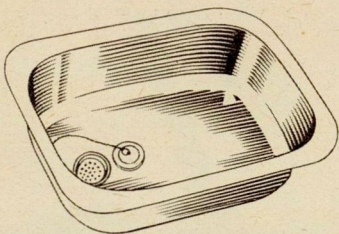
Nikotinfingre er uskønne og vidner ikke om renlighed. Nikotinen kan meget let fjernes ved blot at gnide fingrene med lidt citronsyre, opløst i vand.

- et kvalitetsprodukt fra FDB

Fikse
børneankelsokker
I kulørt crepenylon. Str. 6 4,35

Her er Deres nye køkken

THOR-vasken gør Deres køkken til et ønskekøkken. Det rustfri stål pynter, er uforgængeligt og altid blankt. THOR-vasken er lavet af verdens bedste rustfri stål – det er samme uforgængelige kvalitet, som Deres rustfri spisebestik er lavet af – og det er samme kvalitet, der laves THOR-vaske af på licens over hele verden.

THOR-vasken fås med eller uden bord – i alle størrelser. Forlang i Brugsen farve-brochure om THOR-vasken.

Der er THOR-vaske med prop og kæde fra **kr. 71,00**, og et stålbord f. eks. 1 meter langt og med vask koster kun **kr. 235,00**.

HOVEDRETTE ER Suppe

Rester af kød eller fisk skal bruges, og helst så ingen drømmer om sparemad eller andet trist. Spring alle traditioner over og søg engang at lave disse to supper når der er kød- eller fiskerester i spisekammeret, og server dem som middagens hovedret efterfulgt af en let dessert f. eks. Kolding brikkerens nye udgave af sin gamle chokoladebudding. Opskriften her er kun en slags vejledning. f. eks. kan muslingerne i fiskesuppen om-

byttes med fiskebolter, grønsagerne varieres efter årstiden, og hvormeget kød eller fisk man putter i suppen bestemmes jo af det, man har tilovers.

Supperne skal blot være godt „fyldt op“. Det kan udtrykkes ved, at den i stedet for at være suppe med grønsager og fisk eller kød, er grønsager, kød eller fisk med suppe. Ernæringsmæssigt er disse supper i topklassen, og kalorier får man også nok af, der skal jo spises brød til.

INESTONE (Italiensk suppe)

for seks personer

1 kg kød af kogt el. stegt kød, røget kød, polser el. magert flæsk.
1 kg hvidkål, 1/2 kg gulerødder og selleri.
4 kartofler, 1 løg.
1 kg bløde tomater el. 2 spskf. stærk tomatpuré.
1 fed hvidløg, krydderurter som timian el. basilicum.
1/2 kg ris, 75 g margarine el. 1 dl olie.
1 l vand. Hakket persille. Reven ost. Eventuelt 125 g spinat.

Alt skæres småt ud. Grønsagerne vaskes. Eventuelt fedt kød svitses med. De ituskårne tomater tilsættes. Vandet kommes ved. Når det koger, drysses risene i suppen. Smag den til. Kog suppen i 20 minutter. Tilsæt spinaten, når den er afkogt, og kødet.
Suppen serveres med en skål reven ost. En spiseskefuld ost drysses i hver tallerken suppe. Brød serveres til.

FRANSK FISKESUPPE (Bouillabaisse)

for seks personer

3 l fiskesuppe (fra kogt torsk).
En rest kogt torsk.
1/2 kg benkogte muslinger el. 1 1/2 kg friske.
1 bdt. tynde æl el. 250 g ålekvabber.
2 gulerødder (350 g).
1/2 selleri (250 g), 3 tykke porrer el. løg.
1-2 fed hvidløg, mild rosenpaprika, salt, peber.
Ca. 75 g margarine og 50 g mel. Event. lidt fløde.

Grønsagerne renses og skæres ganske småt ud. Svitses i fedtstoffet. Dampes møre i suppen. Jævnnes med en smørbolle eller mel udrørt i fløde. Den rå fisk skæres ud i portionsstykker og får et opkog i suppen. Den smages til. Muslingerne med muslingesuppen og den kogte fisk varmes forsigtigt i suppen. Anrettes med:

OSTEBRØD

Franskbrødsskiver (gerne gl. brød) smøres, drysses med et tykt lag reven ost. Bages i en hed ovn, til osten er let gylden, eller de brunes i margarine på panden under låg, til osten er smeltet. Brødene skæres ud i fingerbrede stykker.

DET ER SÅ LET - DET ER SÅ LET - DET ER SÅ

DET ER SÅ LET AT FARVE MED OPAL

Det er sommer! Det er så let med Opal at få en „ny“ sommerkjole. Der er mange moderne kulører at vælge imellem på farvekortet. Opal farver uld, halvuld, silke, halvsilke, bomuld, linned, endvidere nylon o.s.v. Til blegning og affarvning bruger man *Opalol*.

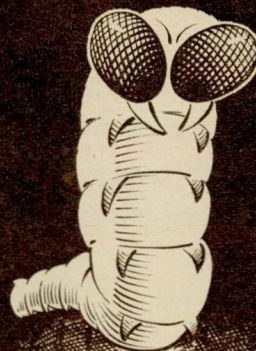
Spar penge,
farv selv
med

OPAL

DET ER SÅ LET - DET ER SÅ LET - SÅ LET

MØL

-et uhyre på
larvefodder...

imprægner
med

IMPRÆGNERER I IND TIL 2 ÅR

forbruger-

REDIGERET AF BODIL M. BEGTRUP

nyt

SPØRGSMÅL TIL LÆSERNE OG PRÆMIER

DET er nu et år siden, at Samvirke samlede forbrugerstoffet på to sider under Forbruger-nyts redaktion. På disse sider fortælles om, hvad der foregår på „forbrugerfronten“ f. eks. meddelelser fra monopoltilsynet om nettovægt og prisskiltning, nye varedeklARATIONER og kvalitetsmærkning – oplysninger af betydning for os, når vi står i butikkerne og gerne vil optræde som gode købere.

Vi har vort husholdningsråd og forbrugerråd, og selvom deres arbejde kommenteres i dagspressen, er det ingen skade til, at det senere følges op i Forbruger-nyt. Vi har vore brugsforeninger, hvis vareudvalg, varekvalitet og priser i høj grad kommer os ved. Det har været opgaven at orientere læserne om disse og lignende anliggender og helst på en sådan måde, at de får

lyst til at læse derom, selvom det ikke ligefrem er morskabslæsning. Er det lykkedes?

Det har i årets løb ikke manglet på breve til Forbruger-nyt. Når henvendelserne har haft en mere almen karakter, er de taget op i Forbruger-nyt, men ellers besvaret direkte.

Men vi vil gerne høre endnu mere. Der må være mange fællesproblemer, som kan sættes under debat i Forbruger-nyt. Der kan være tanker om FDB's egne varer, om varer man gerne ser i sin brugs, eller om butikksformer eller service, man har lyst til at sige noget om.

Lad os høre forbrugernes røst til gavn for alle parter.

Har De noget på hjerte, kom så endelig frem med det. Skriftlig form skal De ikke tænke så meget på, det skal vi nok klare. Har Deres spørgsmål et svar, der kan interessere store kredse, eller har De et problem, som Forbruger-nyt kan behandle til glæde for andre, så honorerer vi det med 25 kroner.

**SPIS SMØR
SPIS FLÆSK
DRIK MÆLK**

De må blive tyndere

**SPIS
SPIS
SPIS**

Spis flere grønsager, spis mere frugt, spis ost, drik mælk. Det er ernæringsfolkene evige omkvæd.

Slagterierne råber på et større forbrug af grisens billige (men fede) stykker, og mejerierne vil have mere gang i smørret.

Lægerne er enige om, at vi er for tykke, de ønsker, at vi får færre kalorier.

Det er ikke nemt for den arme husmoder at gøre dem alle tilpas + sin pengepung.

Grønsager og frugt er dyre, fordi sæsonen er forbi. Nu er det, at man skal gøre det store indhug i sine henkogningsglas, syltekrukker og fryselagre. Og er de tomme, så er det nu konserver og dybfrosne grønsager og frugt har deres store sæson. Nu betaler det sig at købe dåsegrønsager, der er nok af dem, både de billige gulerødder, grønkål, grønne bønner, voksbønner, løg og porrer m. m.

Dybfrossen spinat, grønkål og broccoli (hvis den ikke er udsolgt) er ligeså fin og frisk i konsistens og farve, som det friske. Og vitaminerne findes i samme mængde i konserver og dybfrosne varer som i de friske grønsager, efter at de er tilberedt – forudsat naturligvis, at de konserverede grønsager behandles godt, efter at de er kommet ud af dåserne eller er tøet op. Hurtig og kort kogning og servering bevarer både smag og vitaminer bedst.

Henkogte porrer er en nyhed fra Svendborg konserver. De er meget lækre både som grønsag til suppe eller kødretter, men også som en salat. Si grønsagsvandet fra og mariner dem med en fløde eller olie-eddike-marinade og drys godt med hakkede æg over porrerne, og man har noget nyt og nemi til frokost- eller aftenbordet.

ADRESSER

Samvirke FORBRUGER-NYT

NJALSGADE 15 . KØBENHAVN S

Gak til sundheds-kommissionerne husmødre

HANDELENS sundhedsbestemmelser sorterer under indenrigsministeriet, hvad der må sælges i de forskellige butikker bestemmer derimod handelsministeriet, og landbrugsministeriet sætter sig på alt om kød, før det når til slagterens butikker. Og endelig har de kommunale sundhedsmyndigheder også meget at skulle have sagt om, hvad de handlende, der sorterer under dem, må og ikke må. Trø ikke, at der altid er ensartede regler kommunerne imellem – det afstedkommer for udenforstående sære ting. I København må man gerne handle fra åbne vogne (bananvognene, blomster, frugt o. l.) på gaderne, men det må man ikke f. eks. i Hillerød og Roskilde, fordi de hører under Københavns amt. Berømt er snart eksemplet med den frosne fisk, der må sælges fra fryseboksene i Ålborg, men ikke i Nørresundby. Tilsvarende eksempler kan hentes fra Sjælland. Man undrer sig iøvrigt også over, hvorfor en købmand eller brugs uden fliser på væggene må sælge spegesild fra tønne, men en viktualiehandler med fliser på væggene må ikke.

Forbrugerrådet har rørt på sig, men sagen må gå den ministerielle vej, der som bekendt er lang og trang.

Men forbrugerne kan selv tage affære, hvis de mener det nødvendigt. Undersøg forholdene f. eks. m. b. t. salg af frosne varer, og er der urimeligheder, så er sundhedskommissionen da til at tale med. Måske findes der en kvinde i kommissionen, som på grund af egne praktiske erfaringer kan støtte fornuftige krav.

Den enkelte husmoder kan tale med sundhedskommissionen, men mere vægt har ordene, når organisationer står bag. Vi har husholdnings- og andre kvindeorganisationer over hele landet. De har her en oplagt opgave. Er der vanskeligheder for brugs eller købmand med tilladelsen til at sælge dybfrosne fisk, kød, frugt og grønt fra samme fryseboks, så gå med handelsens organisationer eller alene til sundhedskommissionen. Der har man sikkert handlet efter bedste overbevisning og ment, at det kunne aldrig gå med alt i en fryseboks.

Men der er meget, der går, når det drejer sig om kvalitetsvarer, godt emballerede varer, og de opbevares i 18 graders frost. Det er det, vi skal forklare på rette sted, og at det ikke er noget, vi har fundet på, men som køle- og fryseteknikkens videnskabsfolk går ind for.

En almindelig gennemsnitsbutik kan ikke have to-tre frysebokse, det er der simpelthen ikke plads til i butikken, og de vil desuden fordyre varerne unødvendigt. Vi forbrugere vil have mulighed for at kunne få alle dybfrosne varer til en rimelig pris. Sig til Deres forening, at den bør kigge på problemet, den slags er nemlig også en husmodersag.

AKTUELT

BØLGESKÆRET EN BILLIG ARBEJDSLETTELSE

BØRN lærer hurtigere at spise pænt, hvis de får en skarp kniv. Det var et dristigt, men rigtigt salgsargument, den unge brugs-

kommis anvendte, da han talte med en kunde om fordelene ved, at hun fik sine knive forsynede med bølgeskær.

Bølgeskæret er en opfindelse, som går sin sejrsgang verden over. Det kan slibes ind i alle knive – også kødmaskinens – og det koster det samme, som en almindelig fagmæssig slibning, men det holder i årevis.

Princippet i bølgeskæret er, at der på knivbladets ene side slibes bølgeformede indslibninger. Derved fremkommer en række spidser. Når kniven bruges, er det spidserne, der sløves ved berøringen med tallerkener, skærebræt m. m., medens den skarpe knivsæg mellem spidserne ikke berører de hårde flader, og derfor holder sig skarp. Under slibningen hærdes klingen yderligere, hvilket også medvirker til at skæret ikke slides.

Bølgeskær er fortrinligt til alle slags bord- og køkkenknive. Pølser, kød, fisk, ost, æg, tomat, frossen kød og frossen fisk skæres selv i de tyndeste skiver som en leg. På bordknivene standses bølgeskæret, hvor bladet er bredest, d. v. s. omtrent midt på klingen, da det kun er den yderste halvdel, man bruger til at skære med. Køkkenkniven slibes langs hele knivæggen. Hvis æggen er hakket, rettes den af inden slibningen.

Gamle bordknive med lange klinger kan slibes til som de moderne med korte klinger, inden de forsynes med bølgeskær.

Brødmaskinen har man stor glæde af at få slebet med bølgeskær. Det lader sig dog kun gøre på de nyere modeller med den lige kniv. Efter slibningen er det ingen sag at skære pølser, kagedejruller, kål, agurker, frisk brød m. m. i tynde, fine skiver. Allerbedst er det måske, at kødmaskinens kniv kan få bølgeskær, så kød, lever og fisk hakkes uden mindste besvær. Men hulsken må indleveres til slibning sammen med kniven, for passer de to ikke fuldstændig plant sammen, nyter hverken slibning eller bølgeskær.

Både Rådvad knivfabrikker og Georg Jensens sølv lader en stor del af deres knive forsyne med bølgeskær, og det er

dejligt for dem, der skal have nye knive, men at vi også kan få vore gamle knive skærpede, så de holder, er en af de økonomisk overkommelige lettelse, man tit sukker efter. Knivene kan indleveres i alle brugsforeninger. En bordkniv koster kr. 1,35., en stor køkkenkniv 2,75, en skrællekniv 1,35, brødmaskinen 4,50, kødhakmaskinens kniv med hulsken 5,50.

Dyrlægen anbefaler

Terramycin* TILSKUDSFODER

**...fordi han bedst af alle ved,
hvor vigtig den gode sund-
hedstilstand er for vækst og
foderudnyttelse ...**

Terramycin tilskudsfoder er ikke alene en uvurderlig hjælp, når der opstår vanskeligheder. Selv under de bedste forhold – med de sundeste dyr – sikrer Terramycin tilskudsfoder den største foderbesparelse, den hurtigste vækst og det mindste slagtesvind.

Når dyrlægen anbefaler Terramycin tilskudsfoder, så er det, fordi han i sin praksis i utallige tilfælde har haft lejlighed til at konstatere dette antibioticums fremragende egenskaber.

Terramycin tilskudsfoders fremragende egenskaber vil under alle forhold gøre det muligt at forbedre økonomien af Deres husdyrhold.

Terramycin tilskudsfoder
sække à 5, 10, 25 og 50 kg

Få i Brugsen

Pfizer

*) indreg.
varemærke

PFIZER A/S - MARTINSVEJ 7 - KØBENHAVN V. - LUNA 5001

Skarntyde

OG ANDRE

GIFTIGE PLANTER

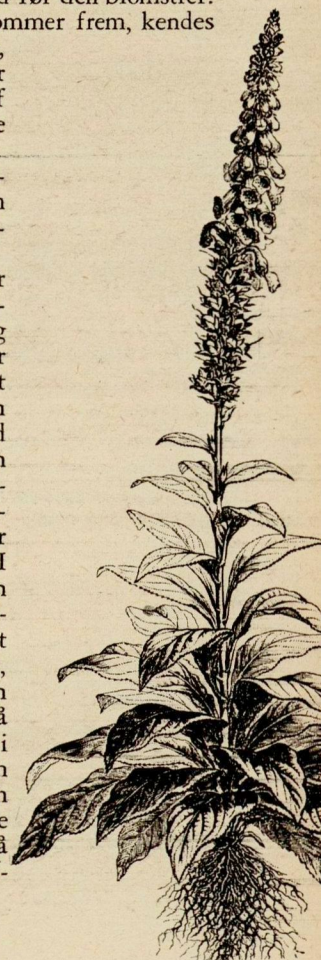
MAN SKAL PASSE PÅ

SOKRATES døde, fordi han tømte et bæger med skarntydesaft. Denne plante er så giftig, at man kan blive alvorligt syg blot ved at sutte på en overskåren skarntydestængel. Giftvirkningerne indtræder hurtigt, efter få minutter føles tunghed i hovedet, svimmelhed og kvalme, og senere følger uklart syn og hørelse, svaghed i lemmerne og krampes. Det er derfor vigtigt at være på vagt over for denne ret almindelige giftplante, der kendes på sin rødplettede stængel.

Hvert år læser man om alvorlige plante-forgiftninger, og vi vil derfor her omtale de farligste fra vor hjemlige giftflora.

Hundepersille minder stærkt om køkkenpersille i hvert fald før den blomstrer. Når først skærmen kommer frem, kendes den let på de aflange, tynde snitblade, der hænger ned fra hver af småskærmene. Mange sommerforgiftninger skyldes utvivlsomt forvekslinger mellem køkken- og hundepersille.

Flere haveplanter er giftige, f. eks. *påskeliljen*, hvis blomster og løg er farlige. Sidste år skete det et sted – vist nok i Jylland – at man tilberedte en ret med løg af påskelilje i den tro, at det var almindelige løg. Alle familiens medlemmer blev alvorligt syge. I slægt med påskeliljen er *høst-tidløs*, også kaldet *efterårs-skrokus*. Det er den, der blomstrer, før den får blade. Den kommer meget sent på året og vokser mest i enge. Nu dyrkes den en del i haver, og man kan ikke nok advare haveejere, der har små børn, mod denne giftige plante.

Digitalis

Skarntyde

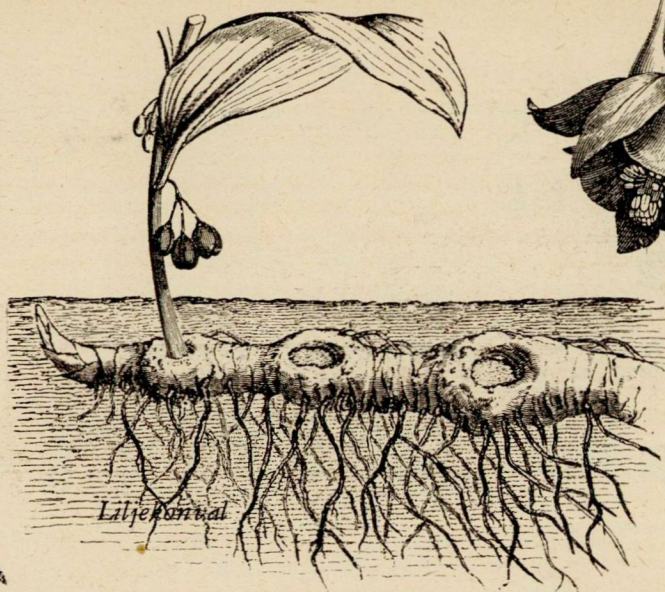
Natskyggefanaljen fremviser en række giftplanter. *Bulmeurten* har klæbrige blade og snavset-gullige blomster med violette årer. Den vokser nu og da omkring byer og ved strandbredder. Planten har en underlig vammel lugt, og giften virker især på hjernen og øjnene og medfører i større doser døden.

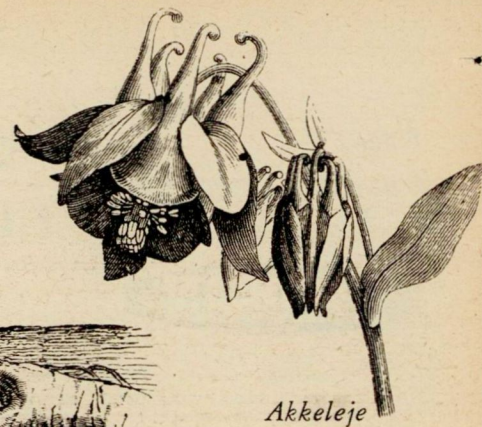
Hundepersille

Pigæblet har større blomster, som er hvide og tragtformede, og frugten er let kendelig, besat med bløde pigge. Hele planten har, som bulmeurt, en sær, bedøvende lugt, og både stængel, blade og frø er uhyre giftige. Det er sket, at et menneske er blevet bedøvet blot ved i længere tid at holde nogle pigæblefrugter i hånden – i et lukket rum. Pigæble er dog ikke almindelig, forekommer mest på øde pladser omkring byer.

Galnebær er en ret høj plante med store, helrandede blade. Blomsterne er klokkeformede og frugterne sorte, skinnende bær. Alle plantens dele er giftige og indvirker på centralnervesystemet,

Liljeknurrul

Akkeleje

så den angrebne får hallucinationer og bliver svimmel.

Sort natskygge, vor almindeligste efterårsukrudtplante i haverne, har giftige bær, og det samme gælder den nu meget anvendte hækplante, *bittersød natskygge*, hvis blåviolette blomster minder meget om kartoffelblomster. Ingen af disse er dog tilnærmelsesvis så farlig som galnebær og bulmeurt.

Ofte ser man i prydhaver den store, ranke *fingerbølplante* med de smukke, klokkeformede, hvide kroner. Der er ikke store muligheder for at træffe den vildtvoksende herhjemme.

Af andre giftige haveplanter kan nævnes de gammeldags planter, *stormbat* og *venusvogn*. De er ikke ligefrem livsfarlige, men kan fremkalde sygdomsanfald. Det samme gælder den almindelige, en-årige ukrudtsplante, *vortemælk*.

For et par år siden hærgede en mystisk sygdom dele af Frankrig – „den brændende død“ kaldte man den. *Meldroje* var skyld i sygdommen. Denne giftige sporeplante kendes også herhjemme, og er

en svamp, der snylter på kornaks. På et vist tidspunkt vokser et stort, mørkegråt legeme ud, der indtager kornets plads. Disse legemer er giftige, og kan, hvis de i større mængder findes i melet og brødet, fremkalde en sygdom, der ytrer sigerved, at den angrebne føler det, som krævede der myrer på ham. Senere optræder kramper, og anfaldet kan ende med lammelse eller død.

I kornmarkerne findes *svingel rajgræs*, en høj græsart, der er den eneste giftige blandt græsserne. Da svingel rajgræs vokser i vårsæden, kan giften let komme i mel eller øl, og virkningerne skal kunne være temmelig farlige.

Endelig er der den farlige *gifttyde*, der er ret almindelig ved bredden af søer og åer. Dens tykke, vandrette rodstocke har en mærkelig bedøvende duft, som kan lokke børn til at „smage“, og stænglen er hul og velegnet til pusterør eller fløjte. Adskillige børn er døde efter at have lavet sig sådanne fløjter. Man kan derfor ikke nok advare alle børn mod at sutte på planter, de ikke kender.

DEN DANSKE

Alminette Transportspand

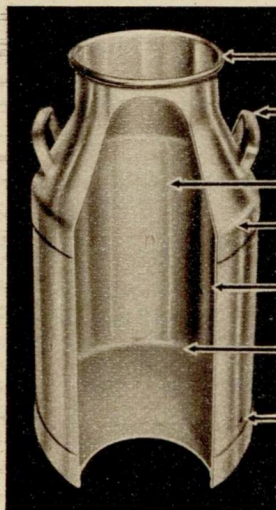
Helpresset i eet stykke af hård aluminium

VERDENS BEDSTE MÆLKESPAND

Elegant strømlinet form • Umådelig stærk • Vejer mindre end nogen anden aluminiumspand • Let at holde ren • Hele spandens indre kan overses • Dobbelt hård aluminiumlegering.

A/S FREDERIKSBERG
METALVAREFABRIK

Nitivej 10 . København F . Tel. C. 2326

solid rand af stor styrke.

hærdede hanke, der ikke rager frem.

blank og glat overflade.

forstærket skulder.

solid vægtykkelse.

buet overgang til bunden.

bundring af hård aluminium eller galvaniseret stål.

Føres af FDB

Bevar
træværket mod
ødelæggelse

HYLOSAN

beskytter træet mod råd, svamp samt skadedyrsangreb, og HYLOSAN-imprægnering mangedobler træets levetid. HYLOSAN er meget let at anvende og fås: arøn, lysebrun og farveløs.

TAXOLEUM

har de samme imprægnerende egenskaber og fås i 2 smukke brune farver: mellembrown og mørkebrun.

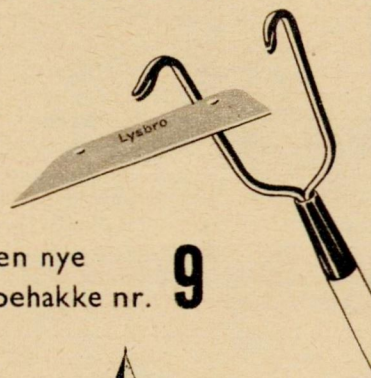
Det betaler sig at imprægnerer både nyt og gammelt træ.

Forlang HYLOSAN og TAXOLEUM i

BRUGSEN

Lysbro

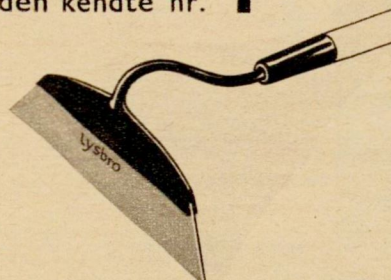
De 2 ROEHAKKER med
udskiftelige klinger
der ikke skal slibes

den nye
roehakke nr. **9**

den kendte nr. **7**

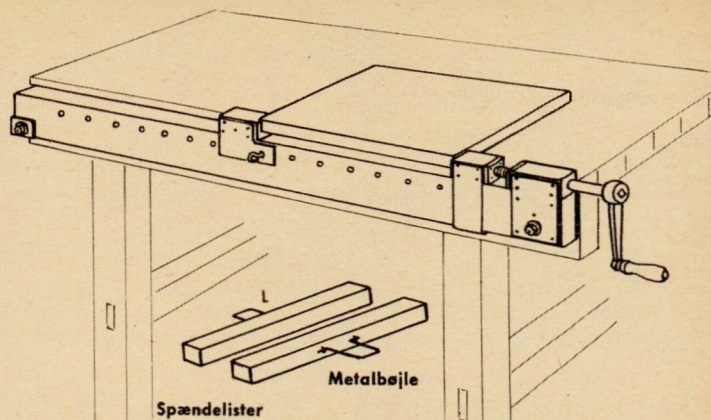

LYSBRO FABRIKER · SILKEBORG

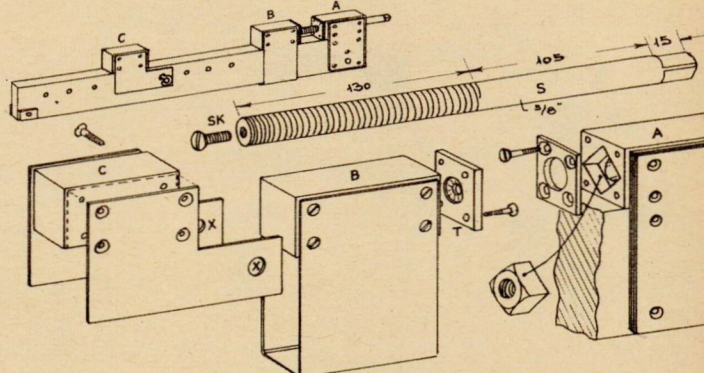
ARBEJDET MED HUSET OG HAVEN

HJEMMELAVET SPÆNDEKNÆGT

BJÆLKEN laves af en veltørret fyrre- eller granlægte og de tre klodser af prima hårdtræ – bøg, birk eller ask. Den faste klods A skal have en gennemboring på 19 mm ($\frac{3}{4}$ ") og en udstemning til en $\frac{5}{8}$ " møtrik, der holdes på plads af en jernplade forsynet med et 17 mm hul og fire skruehuller. Klodsen limes på bjælken og forstærkes med to stykker 5 mm krydsfiner, der limes og skrues på. Klods C sættes på bjælken og gennem hullerne X afmærkes hvor hullerne i bjælken skal bores. Spindlen S laves af en $\frac{5}{8}$ " bolt med langt gevind. Den udbores, og gevind skæres til en $\frac{1}{4}$ " skrue SK, der skal være så lang, at trykpladen T til klods B kan løbe frit, når skruen er drejet hårdt i bund.

Bollet fast foran et arbejdsbord kan tvingen næsten gøre det ud for en høvlebænk. Skal man lime længere brædder sammen, kan man fordele spændet noget ved at hægte et par svære spændelister L på klodserne B og C.

Tegningen viser, hvorledes klods B monteres ved hjælp af en metalplade bøjlet efter bjælken, og klods C med to metalplader på siderne. Håndsvinget låses fra boremaskinen eller kødhakkeren.

GODT VÆRKTØJ GIVER GODT ARBEJDE

HAR man lyst til at arbejde i træ, er det en første betingelse, at man har noget godt værktøj – dernæst at man har noget at spænde træet fast i, når man skal save, høvle eller lime – altså en høvlebænk. Hvor stor denne høvlebænk skal være afhænger for det første af pladsforholdene, og for det andet af, hvor meget man vil eller kan ofre i penge på en høvlebænk. Hvis man bor i en lejlighed, er man oftest henvist til at dyrke sin hobby i køkkenet, og her tillader husmoderen jo som regel ikke, at man stiller en høvlebænk op, og der er også sjældent plads til det. Man er derfor henvist til at bruge køkkenbordet som arbejdsplads.

Hvis det ikke er alt for store ting, man ønsker at lave, findes der i handelen nogle lækre små bord-sløjdbænke, som kan fås for ca. 30 kr., og det er en utrolig masse ting, man kan lave ved sådan en lille bænk. Pladestørrelsen er 420×210×35 mm. Hvis man derimod har et kælderum eller værkstedsrum i udhuset, stiller sagen sig straks anderledes, idet man så kan købe f. eks. en fritstående sløjdbænk.

Fritstående sløjdbænke kan fås til priser fra ca. 130 til 170 kr.

Og så værktøjet. En klog håndværker sagde engang, at uden godt værktøj kan man ikke lave godt arbejde. Som minimum bør man anskaffe sig:

- 1 sav med fine tænder
- 1 knibtang
- 1 skruevinge
- 1 hammer
- 1 slethøvl
- 1 borsving
- 1 stemmejern med hæfte $\frac{1}{2}$ "
- 1 stemmejern med hæfte $\frac{3}{4}$ "
- 1 tommestok eller meterstok
- diverse bor
- 1 vinkel

Når man har disse ting, så høvlebænken, er man klar til at gå igang med at fremstille mindelige ting som hylder, vaser, reoler, amagerhylder m. m. Hvis man skal lave pænere ting som bogreoler, små skabe m. v. er det nødvendigt at udvide beholdningen af værktøj til også at omfatte f. eks.:

- 1 sløjdruhbankhøvl
- 1 bugthøvl
- 1 halvrund træfil
- 1 gearingskasse
- sandpapir forsk. finheder
- 1 falskhøvl
- 1 listesav
- 1 stregmål
- 1 slibekork

Plasticslanger

BÅDE haveejere og gartnere går mere og mere over til at anvende haveslanger af plastic, som er billige, renlige og lette at håndtere, og som kan holde længe til almindeligt havebrug, blot man ikke byder dem mere, end de er beregnet til. De mest anvendte slanger er 13 mm og med en

godstykkelse på 1,5 eller 1,2 mm, men disse er kun beregnet til gennemløb, d. v. s., at de ikke kan tåle, at der lukkes i dem, end, så de kommer til at ligge med vandtryk i. De er altså ikke mærkede til de konstante vandtrykke plænevandere, men til rådets som ledning til de automatiske vandingssysteme i huset, folde o. l., hvor en svømmeblase lukker for vandet, når trugen

HAVEMANDENS HUSKESEDDEL

1. - 15. maj

FRUGTHAVEN. Sprøjtning er et af de allervigtigste arbejder, og det er særligt nu, man skal være på vagt. Mod svampesygdomme bruger man nu et captan- eller tiuram-middel, og der skal helst sprøjtes, hver gang det har regnet. Der sker ingen ulykke ved at sprøjte med disse midler i blomstringstiden. Over for insektangreb er malation et godt middel for den mindre havebruger, da det ikke er så giftigt for mennesker og husdyr som paration. Desuden er D.D.T. stadig et godt middel mod en række skadedyr. Det har en lang virkningstid og er ufarligt for mennesker. Især til hindbær og jordbær gør man brug af D.D.T.-midlerne. Man undgår derved orm i hindbær og halshuggede jordbærblomster. Der må ikke sprøjtes eller pudres med insektmidler under selve blomstringen. Vær derfor tidlig på vagt!

KØKKENHAVEN. Hvis man selv tiltrækker sine kålplanter, må der pudres med D.D.T., så snart planterne bryder gennem jorden, at ikke jordlopperne helt skal fortære dem i starten. Efterhånden bliver det plantetid, især de sildige kålsorter, der har en lang udviklingstid, må plantes i god tid. Vanding med en parationsopløsning straks efter plantningen hindrer kålluens angreb.

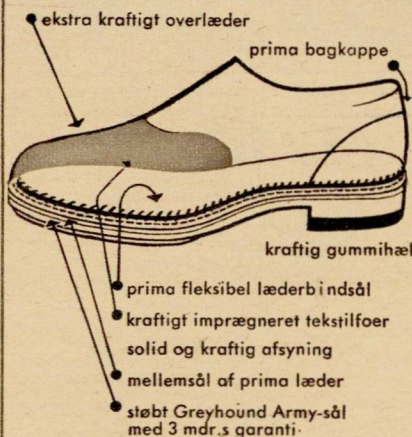
PRYDHAVEN. Fik De ikke plantet løvfældende buske og roser i april, kan det nås endnu, men det haster. Derimod er det god plantetid for stauder og stedsegrønne planter. Mælkebøtte, vejbred og tusindfryd bekæmpes let i græsplænen med et hormonmiddel. Er der mos i plænen, må man sprøjte eller vande med 15 % jernvitriol. Glem ikke at give græsplænen næring, 4-5 kg nitrophoska pr. 100 m². Græssets gode vækst hemmer også mosdannelsen. Mange stauder kan udmærkes sås, og det er en billig måde at få dem på. Prøv incarvillea, ridderspore og lupin. Men køb også af og til et par nye planter i planteskolen. Gyldenris findes også i lave sorter med kønne blomster og med en dekorativ vækst. Plant ikke gulrødt og blårødt sammen. Det ser ikke godt ud.

dt. Vil man bruge en plastic-
nge til dette formål, må en
nsparent plastic-slange med
mm åbning have en godstyk-
lse på mindst 2,2 mm ved
n. vandværkstryk. Kommer
in ud for sprængning af pla-
c-slange, skal man ikke uden
lere give den anvendte slange
lden, men få vandtrykket un-
rsøgt og der efter købe slan-
n, som passer til det pågæl-
nde tryk. Anvend kun slanger
anerkendt fabrikat.

KEMIKALIER. FDB kemikalie-
brochure 1958 foreligger nu i
en ny udgave med de seneste
forsøgsresultater og erfaring-
er. Det udmærkede stikords-
register fortæller hvilke mid-
ler, der skal anvendes, og et
let forståeligt blandingsskema
og oversigtsskema for be-
handlingen letter arbejdet
med midlerne. Brochuren ud-
leveres bl. a. i brugsforenin-
ger og foderstofforeninger.

FOX - Slidmand -en glædelignyhed til alle, der står, eller går meget!

Fox-Slidmand er en ny herresko fra FDB med slidstyrke i hver eneste fiber: vi har anvendt kraftigt box-overlæder, ekstra modstandsdygtigt foer og stærke Army-såler. Fox-Slidmand er en randsyet og smidig sko.

*Fox-Slidmand - en rigtig
kvalitetssko med slidstyrke
for meget mere end
prisen 58,50*

- fås i Fox-magasinerne og i Magasin ANVA

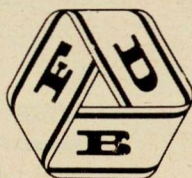

...åh, far
bare
til I har drukket kaffe

Lille Dorte ved godt, det er
den dejligste time på dagen,
når aften-kaffen er skænket.

Selv er hun altfor lille til at
drikke kaffe, men en gang er
det også hende, der fører tra-
ditionen videre - og selv byder
på dejlig CIRKEL KAFFE,
landets mest solgte.

- og så får De endda dividende i

Brugsen